

**Oslo
Arbeiderparti**

***FØRSTE UTKAST
BYSTYREPROGRAM 2023-2027***

Innhold

Trygg økonomisk styring.....	3
Kommunens organisering og administrasjon.....	3
Tillitsbasert styring og ledelse	3
Demokrati og medvirkning.....	4
Kommunalt eierskap	4
Digitalisering.....	5
Beredskap.....	7
Verdens grønneste hovedstad	7
Mobilitet.....	9
T-bane, trikk og buss	9
Trivelige boliggate og trygg trafikk for gående og syklister	9
En miljøvennlig bilpark.....	10
Friluftsliv: Marka, fjorden og øyene	11
Oppvekst.....	13
Helsestasjonen	13
Barnevern	13
Barnehage	14
En sterkere fellesskole.....	14
Aktivitetsskolen	16
Videregående skole	16
Skolehelsetjenesten	17
Ungdomsbyen	17
Studentbyen	17
God helse – Livskvalitet for alle.....	18
Folkehelse.....	18
Sykehus.....	19
Psykisk helse.....	19
Rusomsorg.....	20
Kvinnehelse	20
Fastlegeordningen.....	21
Pårørende.....	21
En aktiv alderdom i en aldersvennlig by.....	21
Livets siste fase.....	22
Arbeidsliv.....	23
Et inkluderende og likestilt arbeidsliv	23

Et ryddig og organisert arbeidsliv.....	24
Oslo kommune som arbeidsgiver.....	24
Norges mest næringsvennlige kommune	25
Lett å skape jobber	25
Oslo i verden.....	26
Byutvikling	27
Bolig.....	28
Sosiale boliger	29
Idrettsbyen	30
Kulturhovedstaden.....	30
Bibliotek.....	31
Kulturskolen.....	32
Frivillighet	32
Mangfold og inkludering	33
Innvandring og integrering.....	33
Kjønn- og seksualitetsmangfold.....	35
En tilgjengelig by	35
En trygg by.....	36
Kriminalitetsbekjempelse.....	36
Frihet fra vold og undertrykkelse	37

Oslo Arbeiderpartis programkomite består av:

Raymond Johansen (leder), Helge Flø Kvamsås, Usman Asif, Gjertrud Eide Sæther, Hannah Gitmark, Signe Horn, Frode Jacobsen, Per Egil Johansen, Katinka Riksfjord Sporse, Trine Lise Sundnes, Victoria Marie Evensen, Svein Larsen, Jeanette Irene Moen, Varin Hiwa, Marthe Scharning Lund, Andreas Halse, Bente Christiansen, Erling Turtum, Abdullah Alsabeehg, Kasper Syvertsen, Agnes Nærland Viljugrein, Frode Englund, Ubah Aden, Sebastian Johansen, Kari Kjenndalen, Kjell-Olav Hovde, Emre Gjul-Jensrud, Norvald Mo, og Sarah Gaulin. Amal Abdinur (sekretær).

1 Trygg økonomisk styring

2 Oslo Arbeiderparti ønsker å sikre best mulig tjenester til alle byens innbyggere. Fellesskapets
3 ressurser skal gi god kvalitet i velferdstjenestene. Den moderate eiendomsskatten i Oslo reduserer
4 sosiale og økonomiske forskjeller, og er en forutsetning for den gjennomførte økningen i kvalitet og
5 omfang av kommunale tjenester. Oslo Arbeiderparti vil videreføre en moderat eiendomsskatt på
6 nåværende nivå.

7 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 8 • Videreføre eiendomsskatten

9 Kommunens organisering og administrasjon

10 Vi har i dag et solidarisk velferdssamfunn, bygd gjennom tiår, der alle har lik tilgang til
11 velferdstjenester av høy kvalitet, som skole og helsetjenester, uavhengig av økonomisk bakgrunn. Vi
12 skal videreutvikle velferdssamfunnet og sikre at de offentlige tjenestene har så høy kvalitet at det
13 ikke oppstår en todeling av velferden, der de som har mest ser seg tjent med å kjøpe løsninger fra
14 private velferdsleverandører.

15 Innbyggernes møte med velferdsstaten skjer i hovedsak gjennom kommunen. Kommunen må
16 organiseres på en måte som sikrer sømløse tjenester til det beste for innbyggerne og
17 næringslivet. Videre skal effektiv bruk av kommunens og felleskapets ressurser legges til grunn, med
18 stor vekt på medvirkning fra de ansatte.

19 Kommunale tjenestetilbud må være tilpasset lokale behov i den enkelte bydel og også ned på
20 delbydelsnivå. Oslo Arbeiderparti vil se om det er enkeltoppgaver i kommunens portefølje der
21 beslutningene kan flyttes til bydelene. I tillegg vil vi gi hver bydel ekstra midler som skal brukes til å
22 løse lokale utfordringer, enten det er opprusting av et fortau eller flere søppelkasser i en park.

23 Tjenester av høy kvalitet tilpasset den enkeltes behov og ressurser, forutsetter at kommunen
24 samarbeider godt med staten. Oslo Arbeiderparti vil at Oslo kommune skal lede an og være en aktiv
25 partner i samarbeidet mellom staten og kommunen.

26 Informasjon fra kommunen skal være lett å forstå, med et klart og forståelig språk.

27 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 28 • Sørge for at kommunens tjenester organiseres på en resurseffektiv måte som ivaretar
29 innbyggerens behov og demokratiske rettigheter.
- 30 • Videreutvikle bydelene som lokaldemokratisk arena, og se etter enkeltoppgaver som kan
31 overføres til bydelen.
- 32 • Samarbeide nært med staten for å sikre innbyggerne helhetlige velferdstjenester.
- 33 • Sette av midler til bydelene for å løse lokale utfordringer.
- 34 • At kommunen skal bruke et klart og tydelig språk.

35 Tillitsbasert styring og ledelse

36 Oslo Arbeiderparti ønsker at tillit skal være et bærende prinsipp for styring og ledelse i Oslo kommune.
37 Fremfor detaljstyring skal ledere i kommunen styre på et mer overordnet nivå, og gi rom for faglighet,
38 ledelse og kreativitet. Vi skal ha tillit til de fagpersonene som kjenner feltet best. Vi skal sørge for en
39 fornuftig balanse mellom ledelse og styring, mellom tillit og kontroll. De ansatte og deres fagforeninger
40 skal involveres, og kommunen skal legge til rette for åpenhet og kommunikasjon. Vi vil videreutvikle

41 det arbeidet som er gjort med styring og ledelse i kommunen; lære av erfaringene og stadig utvikle
42 hvordan kommunen og kommunens ansatte yter gode tjenester til innbyggerne.

43 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 44 • Jobbe for at tillitsbasert styring og ledelse videreutvikles i kommunen, og er et bærende
45 prinsipp i hele organisasjonen.
- 46 • Bygge på de gode erfaringene i hjemmetjenesten, og videreføre disse til andre deler av
47 kommunens tjenester.
- 48 • Redusere omfanget av rapportering og omfanget av mål- og resultatstyring.
- 49 • Jobbe for god brukermedvirkning i alle kommunens tjenester.
- 50 • Jobbe for at kommunen i større grad bruker informasjon som allerede er tilgjengelig, i stedet
51 for å innføre nye rapporteringskrav.
- 52 • Sikre at tillitsbasert styring og ledelse utvikles i nært samarbeid med tillitsvalgte.

53 **Demokrati og medvirkning**

54 Deltakelse i valg er grunnmuren i demokratiet. Valgdeltakelsen i Oslo varierer i stor grad mellom
55 delbydeler. God innbyggermedvirkning er nødvendig for å gjøre Oslo enda bedre. Folks innflytelse for
56 å delta i demokratiet skjer i første rekke gjennom deltakelse i politiske partier, organisasjoner,
57 organiserte aksjoner og gjennom ulike former for partssamarbeid med kommunen. Det er nødvendig
58 å styrke slike strukturer for å skape tillitt og oppslutning rundt demokratiet.

59 Oslo Arbeiderparti mener alle må ha lik mulighet til å komme til orde. Dersom det er en ujevn fordeling
60 av de stemmene som blir hørt i innbyggermedvirkning, risikerer vi at vi mister viktig innsikt, erfaringer
61 og ønsker. Oslo Arbeiderparti vil arbeide for lik deltakelse i innbyggermedvirkning ved å få på plass
62 løsninger som gjør det enklere for folk å delta.

63 Barn og unges medvirkning er viktig. Barn har en rett etter barnekonvensjonen til å bli hørt. Mye av
64 kommunens politikk handler om å skape gode rammer rundt barn og unges oppvekst, og legge
65 grunnlaget for at de kan leve trygge og gode liv. For å lykkes må vi snakke mer *med*, ikke bare *om*
66 barna.

67 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 68 • Gjennomgå struktur for medvirkning og deltakelse og vurdere om disse kan endres for å skape
69 bedre representasjon og utjevne ulikheter i deltakelse.
- 70 • Sørge for at valglokaler og informasjon om valg er tilstrekkelig tilgjengeliggjort i områder med
71 lav valgdeltakelse.
- 72 • Avvikle ordningen med to-dagers valg i Oslo og erstatte søndagen som valgdag med et mer
73 omfattende forhåndsstemmeopplegg som inkluderer mobile forhåndsstemmebusser,
74 forhåndsstemmegivning på videregående skoler og andre steder der det kan være
75 hensiktsmessig.

76 **Kommunalt eierskap**

77 Oslo Arbeiderparti mener man best sikrer norske kraftverdier for fremtidige generasjoner gjennom et
78 aktivt og profesjonelt offentlig eierskap. Gjennom det kommunale eierskapet kan vi sikre kommunen
79 langsiktige og viktige inntektskilder, som igjen kan brukes til å utvikle byen til det beste for
80 innbyggerne.

81 Derfor har Oslo Arbeiderparti i byråd tatt tilbake eierskapet til Hafslund AS, Norges nest største
82 kraftprodusent. Klok forvaltning av eierskapet i kraftsektoren og et robust selskap som både evner å

83 bære nye investeringer og samarbeide med private partnere var en forutsetning da vi i 2022 sikret at
84 karbonfangstprosjektet på Klemetsrud ble fullfinansiert. Aldri før har en kommune gått så langt for å
85 bidra til å utvikle ny climateknologi.

86 Selskapene må ha kapasitet til å gjennomføre oppgraderinger av egne anlegg og være med på
87 utviklingen av fornybare energikilder og ta del i den grønne skiftet. Det er avgjørende at den samlede
88 skattleggingen for kraftbransjen ikke blir til hinder for nye investeringer og det grønne skiftet, noe
89 nivået på grunnrenteskatten må ta hensyn til.

90 De kommunale eiendomsforetakene investerer for milliarder hvert år. Dette er store summer som
91 brukes på å kjøpe varer og tjenester fra næringslivet i Oslo. Dette er investeringer som vi ønsker også
92 skal bidra til innovasjon og utvikling av miljøvennlige løsninger i kommunens eiendomsmasse. Oslo
93 kommunes innkjøpsmakt skal bidra til det grønne skiftet. Kommunens Byggforetak skal bidra til at Oslo
94 når kommunes klimamål gjennom å stille krav om fossilfrie og utslippsfrie byggeplasser, bygge flere
95 bygg som plusshus, og forsterke satsingen på energieffektivisering i eksisterende bygningsmasse.

96 Oslo kommune er en av landets største innkjøpere. Vi er opptatt av at Oslo bruker sin innkjøpsposisjon
97 til å sikre anstendige arbeidsforhold og godt læringsmiljø ved bygge- og rehabiliteringsprosjekter i regi
98 av kommunen. Ved å innføre Oslomodellen har vi gått i front i kampen for et seriøst og anstendig
99 arbeidsliv. Vi har innført landets strengeste regler mot arbeidslivskriminalitet og sosial dumping og stilt
100 krav til bruk av lærlinger. Brudd på lover om skatt, avgifter, lønns- og arbeidsforhold, fører til at
101 mennesker utnyttes og store summer unndras fellesskapet. Dette skal ikke skje på Oslo kommunes
102 kontrakter. Oslomodellen har fungert, og vist hvordan kommunen kan forandre arbeidslivet gjennom
103 sine innkjøp. Oslo Arbeiderparti mener kommunen de neste fire årene bør utvide Oslomodellen til flere
104 bransjer, som varetransportbransjen. Oslo Arbeiderparti vil i større grad sikre sosial bærekraft
105 gjennom kommunes innkjøpskraft.

106 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 107 • Beholde eierskapet i Hafslund Eco, og utøve et aktivt og profesjonelt eierskap i
108 energiselskapet, med mål om å sikre fellesskapet større inntekter og sette selskapene i stand
109 til å utvikle seg videre.
- 110 • Jobbe opp mot staten for å sørge for forutsigbare rammebetingelser og et skattenivå som ikke
111 er til hinder for nye investeringer og det grønne skiftet.
- 112 • Bruke eierskapet til å nå politiske målsettinger der dette kan gjøres innenfor rammen av et
113 profesjonelt eierskap.
- 114 • Føre en lederlønnspolitik i selskaper med kommunen som hel- eller deleier og i Oslo
115 kommune som er basert på moderasjon, uten bonuser.
- 116 • Videreføre Oslomodellen og utvide den til å omfatte flere sektorer, som
117 varetransportbransjen.

118 **Digitalisering**

119 Digital teknologi gir store muligheter til å løse kommunens samfunnsoppdrag bedre. Den kan skape
120 arbeidsplasser og gjøre offentlige tjenester bedre. Det betyr ikke at alle tjenestene skal bli digitale.
121 Det handler vel så mye om å frigjøre flere hender til barnehage, skole og pleie. Den offentlige
122 velferden som vi har bygd samfunnet vårt på vil utfordres av nye private aktører. Vi må derfor utvikle
123 kommunen på en måte som tar høyde for denne utviklingen, og som samtidig tar i bruk de
124 muligheter ny teknologi gir.

125 Den teknologiske utviklingen stiller store krav til kommunen som tjenesteleverandør. Vi må unngå at
126 tjenestene forutsetter digital kunnskap for å få velferdstjenestene du har krav på. Oslo Arbeiderparti

127 vil bekjempe digitalt utenforskap. Digitale undervisningsressurser og verktøy i skolen må ha
128 universell utforming.

129 I en digital økonomi skapes verdier på nye måter, blant annet gjennom store mengder data vi skaper.
130 Som samfunn og kommune må vi bruke denne dataen til å gjøre kommunen bedre. Oslo
131 Arbeiderparti vil at kommunen skal innhente og bruke data for å effektivisere måten kommunen
132 tilbyr tjenester på.

133 Kommunen har mye data som næringslivet kan bruke til å skape verdier og ny kunnskap.
134 Kommunens data kan også brukes av forskere og sivilsamfunn. Oslo Arbeiderparti vil gjøre den
135 dataen kommunen kan dele, uten å krenke personvernet, tilgjengelig, og jobbe for å fjerne
136 unødvendige hindre for deling.

137 Byrådet arbeider med å heve den digitale kompetansen i kommunen, blant annet gjennom
138 etableringen av Oslo Origo. Oslo Arbeiderparti vil fortsette dette arbeidet ved at det utarbeides en
139 kompetansestrategi for å sikre ledere og ansatte god nok kompetanse til å sikre den nødvendige
140 utviklingen av kommunen.

141 Samtidig som vi tar i bruk mer digital teknologi øker vår digitale sårbarhet. Oslo Arbeiderparti vil
142 sørge for at kommunen parallelt utvikler sterkere cyber sikkerhet og beredskap for å kunne håndtere
143 økt digital sårbarhet.

144 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 145 • Bruke data til å utvikle kommunens tjenester og ta i bruk ny teknologi for å gi tjenester av
146 bedre kvalitet på en mer effektiv måte.
- 147 • Sikre at alle innbyggere skal ha mulighet til å bruke og motta offentlige tjenester, uavhengig
148 av digitalt kunnskapsnivå og tilgang til ny teknologi, og samtidig støtte og legge til rette for at
149 de som har mindre digital kompetanse fortsatt skal kunne benytte seg av det.
- 150 • Fortsette å bygge opp Oslo Origo på digitalisering med mål om å integrere den digitale
151 fagkompetansen i de øvrige etatene.
- 152 • Utvikle innovative og intuitive kommunale digitale løsninger, i nært samarbeid med de ansatte,
153 brukerne og de kommunale medvirkningsorganene.
- 154 • Ta i bruk nye og endrede arbeidsformer som følge av den økende digitaliseringen.
- 155 • Utvikle en kompetansestrategi, for å sikre at ledere og ansatte har god nok kompetanse i digital
156 utvikling til å sikre en god drift og utvikling. Legge til rette for deling av data innenfor
157 personvernregelverket, for å sikre bedre og helhetlige velferdstjenester, og legge til rette for
158 verdiskaping og annen samfunnsnytte.
- 159 • Identifisere behovet for å forenkle og harmonere regelverket, og gjennomføre nødvendige
160 endringer.
- 161 • Ha klare retningslinjer på hvilke data vi samler inn om innbyggerne, og ikke, og hvordan disse
162 kan brukes.
- 163 • Prioritere digital sikkerhet, for å redusere den digitale sårbarheten.
- 164 • Bidra til utvikling og bruk av åpen kildekode sammen med andre virksomheter i offentlig
165 sektor, frivilligheten og næringslivet.
- 166 • Styrke digitaliseringsarbeidet i Oslo byarkiv og gjøre det lett å få innsyn.
- 167 • Legge til rette for deling av erfaringer i kommunen og de kommunale selskapene, med mål om
168 at suksess på et felt kan overføres til andre.
- 169 • Bedre kontroll av de digitale løsningene, både av kommunens interne kontrollorganer som
170 kommunerevisjonen, og av eksterne som media og innbyggerne selv.

171 **Beredskap**

172 Oslo skal være en by som er forberedt på kriser, og som kan takle at en krise ikke er lik den forrige. De
173 fire siste årene har Oslo håndtert koronapandemien, flyktningsituasjon og energikrise som følge av krig
174 i Europa. I juni 2022 opplevde vi også et terrorangrep rettet mot våre skeive innbyggere, og som preget
175 oss alle. Byrådet i Oslo har fått internasjonal annerkjennelse for sin håndtering av pandemien, men vi
176 har lært at kriser kan oppstå uventet, og med langt større ringvirkninger enn man hadde forutsett.
177 Samtidig skjer klimaendringene stadig raskere, noe vi allerede har følt på kroppen i form av
178 vannsporing. Klimakrisen vil sammen med en usikker sikkerhetssituasjon også true matsikkerheten vår.

179 Krisene byrådet har håndtert har lært oss at vi må evne å mobilisere byens ressurser bredt. Det sivile
180 samfunnet har en viktig rolle, og kommunen må kunne formidle viktig informasjon på mange ulike
181 språk.

182 Beredskapsarbeidet må være en del av det arbeidet kommunen gjør hver dag. Byrådet i Oslo har
183 gjennomført viktig arbeid for å styrke beredskapen i byen, blant annet bedre organiseringen av
184 beredskapsarbeidet, satse på IKT og IKT-beredskap, og startet utbyggingen av reservevannforsyningen
185 fra Holsfjorden.

186 Oslo kommunes beredskap henger tett sammen med nabokommunenes beredskap. Gjennom flere
187 ulike krisesituasjoner bistår kommunene hverandre, for eksempel ved leirskredet i Gjerdrum. Økt
188 samarbeid mellom de sentrale beredskapsaktørene i området vil kunne styrke den samlede
189 beredskapen og føre til en bedre byrdefordeling.

190 Oslo kommune må ta i bruk de mulighetene digital teknologi gir til å styrke beredskapen. Men med økt
191 bruk av digitale verktøy, øker vår digitale sårbarhet. Oslo kommune må sikre trygg drift av kommunens
192 tjenester, som på en tillitsvekkende måte kan håndtere informasjon fra innbyggerne.

193 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 194 • Sørge for at hele kommunen har beredskap som en naturlig og integrert del av sitt arbeid.
- 195 • Fortsette utbyggingen av ny reservevannforsyning til Oslo.
- 196 • Får satt i gang arbeidet med utbygging av en ny hovedbrannstasjon, innenfor forsvarlige
197 økonomiske rammer.
- 198 • Styrke og videreutvikle beredskapssamarbeidet med kommunene i Oslo-regionen, med mål
199 om å styrke beredskapen og å få en bedre byrdefordeling med nabokommunene.
- 200 • Bruke digitale løsninger for å styrke og effektivisere beredskapen.

201 **Verdens grønneste hovedstad**

202 I årene framover skal vi jobbe målrettet for å kutte utslipp fra alle kilder i byen. Klimabudsjetten, en
203 global nyvinning innført av dette byrådet, skal brukes til å styre klimapolitikken, og lage troverdige og
204 gjennomførbare planer for hvordan vi kutter utslipp i alle samfunnsområder i byen.

205 Samtidig med at vi kutter utslipp skal vi bruke teknologi og natur til å binde opp klimagasser som
206 allerede har blitt sluppet ut. Vi skal fortsette arbeidet med CO2-rensing på Klemetsrudanlegget, som
207 blir et anlegg med netto negative utslipp. Vi skal forvalte marka, fjorden og grøntområdene i Oslo sånn
208 at vi binder opp mest mulig klimagasser.

209 Satsingen på klima og miljø er en viktig del av næringspolitikken i byen. Oslo kommune skal bidra til at
210 byen er vertskap og senter for grønn, teknologisk utvikling og et nyskapende næringsliv som utvikler
211 miljøvennlige løsninger. Byen skal være et naturlig sted å etablere seg for internasjonale selskaper og
212 arbeidstakere som ønsker å bidra til det grønne skiftet. Vi skal bidra til kunnskaps- og teknologiutvikling

213 på de områdene hvor vi i dag ikke vet hvordan vi kan fjerne utslippene, og bruke kommunens
214 muligheter som bestiller av varer og tjenester til å sørge for at nullutslippsløsninger blir standard på
215 alle områder.

216 Oslo kommune har gjort en stor innsats for å redusere utslippene fra byggesektoren. Vi har stilt krav
217 om nullutslipp på kommunale byggeplasser. Det neste skrittet er å stille krav om at også transporten
218 skal være utslippsfri når bedrifter leverer til Oslo kommune. Vi vil også innføre krav om at alle
219 byggeplasser i byen skal være utslippsfrie.

220 Oslo Arbeiderparti i byråd har drevet frem løsningen for finansiering av karbonfangst på Klemetsrud.
221 Med dette legger vi til rette for å kutte 17 prosent av Oslos klimagassutslipp og utvikler teknologi som
222 hele verden har behov for, for å nå klimamålene. Med karbonfangst på Klemetsrud er det også viktig
223 å benytte denne teknologien som et konkurransefortrinn for Oslo som senter for ulike klimaløsninger.

224 I årene framover skal vi bruke mindre strøm i byen, og produsere mer av energien lokalt. Vi vil bygge
225 ut fjernvarmen. Dette er ren og stabil energi som sparer strøm og penger for forbrukerne og sparer
226 samfunnet for store investeringer i strømmettet. Vi vil bidra til at det bygges ut nærvarmeanlegg i
227 områder av byen som ikke er koblet til fjernvarmenettet. Vi vil gjøre det lett å installere solcelleanlegg
228 på private tak, og sørge for at alle større kommunale bygg får solcelleanlegg. Vi vil vurdere om Grønmo
229 midlertidig kan brukes som en solpark.

230 De siste årene har energiforbruket i kommunale bygg gått mye ned. Vi skal fortsette å rehabilitere og
231 oppgradere byggene våre for å redusere forbruket. Vi vil legge særlig vekt på å redusere forbruket i de
232 kommunale boligene, for å kutte i regningene for de som bor der. Nye kommunale bygg skal bygges
233 med mål om å bli plusshus, bygg som bruker mindre energi enn de produserer. Vi vil også sørge for at
234 vi kutter utslipp ved å stille krav om at en andel av byggematerialer i kommunale bygge- og
235 rehabiliteringsprosjekter skal være lavutslipp.

236 Oslo Havn skal bli utslippsfri. Vi vil jobbe for å få mer godstransport over havna for å redusere
237 tungtransporten på veiene. Samtidig skal vi bidra til å redusere utslippene fra selve skipstrafikken. Vi
238 vil samarbeide med omkringliggende havner for å legge til rette for at rederiene møter felles krav, og
239 får mulighet til å fylle miljøvennlig drivstoff.

240 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 241 • Sørge for at vi binder opp mest mulig klimagasser, gjennom naturlig skogvekst, restaurering av
242 myrer og et rikt plante- og dyreliv.
- 243 • Sikre gjennomføringen av karbonfangst- og lagring på Klemetsrud.
- 244 • Bidra til rammevilkår som muliggjør lønnsom aktivitet i Oslos eget energiselskap som igjen kan
245 å bidra til å byens miljø- og næringsmål.
- 246 • Jobbe for at tillatelser til å plassere flere ladere kommer raskere på plass.
- 247 • bygge ut mer fjern- og nærvarme, samt legge til rette for solceller både i privatmarkedet og på
248 alle større kommunale bygg.
- 249 • Sikre bedre muligheter for kollektive løsninger innen varme og kjøling som gir bedre
250 klimaløsninger enn at hvert enkelt bygg skal ha egne varme- og kjøleanlegg.
- 251 • Sikre at alle kommunale bygg skal ha en plan for å redusere strømforbruket.
- 252 • Bygge ut landstrøm til alle typer skip som legger til i Oslo havn.
- 253 • Sette et krav om at en andel av materialene i kommunale bygge- og rehabiliteringsprosjekter
254 skal være lavutslipp.

255 **Mobilitet**

256 Oslo Arbeiderparti er opptatt av at alle mennesker skal kunne bevege seg fritt i byen vår. Alle skal ha
257 bevegelsesfrihet uavhengig deres inntekt, alder og funksjonshemninger. Vi vil også at vi beveger oss
258 med minst mulig utslipp av klimagasser, og mest mulig effektiv ressursbruk. En slik mobilitet kan kun
259 sikres igjennom å se alle transportformer i en sammenheng. Gående, syklende, privatbilister, busser,
260 trikker, t-bane, tog, taxi og varetransport må fungere sammen.

261 Å bo i en by er å bo tett. Det betyr at vi har begrenset med plass – vi må dele plassen med andre. Når
262 vi står i kø på vei til jobben i en bil, eller buss, så skyldes det at det ikke er nok plass på veien til alle
263 kjøretøyene. God velferdspolitik er å dele denne plassen best mulig.

264 **T-bane, trikk og buss**

265 Oslo trenger en velfungerende og effektiv kollektivtrafikk. T-banen er i verdensklasse, med et stort
266 nettverk og trygge og forutsigbare avganger. De neste årene vil Oslo Arbeiderparti prioritere de tunge
267 investeringene i infrastruktur som gjør hverdagen enklere for mange mennesker i byen. Fornebubanen
268 skal bygges ferdig. Nytt signalanlegg på t-banen og ny Majorstua stasjon vil bidra til å øke kapasiteten
269 i hele T-banenettet. Det er de viktigste investeringene vi kan gjøre for å få til flere avganger på t-banen,
270 også på Grorudbanen, som vil få dobbelt så mange avganger direkte til sentrum.

271 I løpet av 2024 vil vi sørge for at byen har 87 nye trikker med langt mer plass til passasjerer. Vi ønsker
272 å utvide trikketilbudet med flere avganger. Oslo Arbeiderparti vil ta initiativ til å vurdere om
273 trikkenettet i Oslo bør utvides. De mest aktuelle strekningene er trikk opp Trondheimsveien, gjennom
274 Hovinbyen og langs Ring 2.

275 Bussene i Oslo trenger bedre framkommelighet og et bedre nettverk i ytre by. Når store prosjekter
276 som Follobanen og Fornebubanen realiseres, så vil vi legge opp rutene det er god kobling til tog og t-
277 bane med mye plass. Bussene skal prioritere å dekke de store områdene i ytre by. På den måten kan
278 vi få bedre lokale bussnett, og effektiv transport inn og ut av sentrum. Vi vil satse på Ruters nye
279 billettsystem Reis, så vi har et godt og økonomisk tilbud til de som reiser en del, uten at de trenger
280 månedskort. De neste årene vil vi prioritere flere avganger og nye investeringer i kollektivtrafikken
281 framfor reduserte billettpriser.

282 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 283 • Prioritere vedlikehold og oppgradering av trikke- og T-banenettet.
- 284 • Fullføre Fornebubanen.
- 285 • Bygge ny Majorstua stasjon.
- 286 • Bygge ut nytt signal- og sikringsanlegg.
- 287 • Øke antall avganger med trikk, buss og t-bane.
- 288 • Utvikle kollektivknutepunktene i byen.
- 289 • Bygge ut trikkenettet der det er lønnsomt og effektivt.
- 290 • Regulere trafikken så buss og trikk kommer raskere fram.
- 291 • Sørge for at kollektivtrafikken i Oslo tar høyde for den teknologiske utviklingen, som
292 utviklingen av autonome kjøretøy.

293 **Trivelige boligater og trygg trafikk for gående og syklister**

294 Trivelige gater med lekearealer, benker, planter og trær og lite biltrafikk er bra både for klima og for
295 bomiljøer. Det førende prinsippet skal være at veiene våre først og fremst skal gi trivsel for beboere,
296 trygghet og framkommelighet for gående og syklende, mens det skal være mulig å komme fram med

297 bil. Vi vil oppgradere flere plasser etter modell av Thorbjørn Egners plass på Kampen og oppgradere
298 boliggater til samme standard som Rathkes gate og Conradis gate på Sofienberg.

299 Oslo Arbeiderparti ønsker å oppgradere Trondheimsveien gjennom Groruddalen til bygate. Vi ønsker
300 å legge til rette for at det bygges boliger, næringslokaler og nye friområder langs veien. For å hindre
301 at oppgradering ikke skal føre til økte køer på Trondheimsveien, er det viktig at det parallelt med
302 etablering av miljøgate samtidig innføres flere avganger på linje 5 Vestli, og at kollektivtakstene
303 Nittedal-Oslo reduseres for å få flere til å reise kollektivt. Utviklingen av området må skje i tett
304 samarbeid med lokale interessenter og grunneiere om utvikling av området.

305
306 Oslo Arbeiderparti ønsker å gjøre byen bedre for gående. Vi vil bygge ut et nett av snarveier, særlig i
307 ytre by, så man kan gå raskt til kollektivholdeplasser og andre mål i nærmiljøet. Vi vil måke fortauene
308 bedre om vinteren. Vi vil legge ekstra vekt på trygge skoleveier med lite biltrafikk ved skolene.

309 Oslo trenger flere verktøy for å forbedre trafiksikkerheten og redusere biltrafikken. Vi ønsker mulighet
310 til å innføre fartsgrense på 20 km på lokalveiene våre, og bruke automatisk trafikkontroll til å
311 kontrollere fart og skilt som gjennomkjøring forbudt, for å kunne styre trafikken.

312 Vi er veldig stolte over å ha gjort Oslo til en ordentlig sykkelby. I løpet av de neste årene skal vi fortsette
313 utbyggingen av sykkelveiene, og sørge for at byen har et sammenhengende nett av gode sykkelveier.
314 Når vi bygger nytt og oppgraderer det eksisterende sykkelveinettet skal vi sørge for å skille syklist
315 mest mulig fra både biltrafikken og de gående. Det gjør trafikken tryggest mulig for alle. Vi vil følge opp
316 Oslostandarden for sykkelveier.

317 Vi vil legge til rette for at sykkel kan være et naturlig valg for barn og unge som skal til skolen eller
318 følges til fritidsaktiviteter. Der det blir konflikter mellom framkommelighet for biler og trygg ferdsel for
319 syklist, vil vi prioritere syklingen. Syklistene skal også vite at de har et trygt sted å parkere.

320 El sparkesyklene skal fortsatt reguleres kraftig. Vi vil ha strenge regler for hvor mange el sparkesykler
321 og hvor mange selskaper som er i byen. El sparkesyklene bør kjøres i sykkelveiene, og i minst mulig
322 grad befinne seg på fortauene. Vi ønsker klare begrensninger i hvor de kan parkeres.

323 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 324 • Oppgradere Trondheimsveien gjennom Groruddalen til en bygate.
- 325 • Oppgradere boliggater med benker, beplanting og lekearealer og redusert hastighet for biler.
- 326 • Bruke kamerakontroll til å redusere farten på biltrafikken og styre trafikken unna veiene hvor
327 de ikke er ønsket.
- 328 • Bygge ut snarveier, særlig i ytre by.
- 329 • Fullføre utbyggingen av et sammenhengende sykkelveinett.
- 330 • Oppgradere sykkelveinettet så syklist i størst mulig grad er skilt fra biltrafikk og gående.
- 331 • Prøve ut høyresving mot rødt lys for syklist.
- 332 • Fortsatt regulere el sparkesyklene, og henvise dem til sykkelveiene.

333 **En miljøvennlig bilpark**

334 Oslo er verdens elbilhovedstad. Det gir oss renere luft og lavere klimautslipp. Vi vil fortsette denne
335 utviklingen, med et klart mål om å fase ut alle forurensende biler fra byen.

336 Akkurat nå er den største utfordringen at utslippene fra tungtrafikken går for sakte ned. Oslo
337 Arbeiderparti vil bidra med å bygge ut lade- og fyllestasjoner til utslippsfri tungtransport i byen. Vi vil
338 sørge for at tungtransport som går på el og biogass har forutsigbare rammevilkår og klare rabatter i

339 for eksempel bomringen. Vi vil samtidig kreve at alle som leverer til kommunen gjør det med utslippsfri
340 transport. Dette gjelder også for lette varebiler. Vi vil vurdere om kollektivfelt på enkelte strekninger
341 kan åpnes for utslippsfri tungtransport.

342 Vi vil sørge for at det kontinuerlig bygges ut nye ladestasjoner til den voksende elbilparken, og vri
343 innsatsen så vi bygger ut kommersiell ladeinfrastruktur. Samtidig vil vi opprettholde klare økonomiske
344 fordeler for elbiler både i bomringen og i parkeringsavgiftene.

345 For å nå klimamålene er det viktig at vi både reduserer biltrafikken, og bytter ut de forurensende
346 bilene. Til nå har det klart viktigste virkemiddelet for å få til dette vært økte avgifter, særlig i bomringen.
347 Oslo Arbeiderparti ønsker en mer rettferdig løsning. Vi vil derfor forby kjøring med fossildrevne
348 personbiler på kommunale veier i Oslo fra 2030. Innen da vil det ha kommet så mange elbiler på
349 markedet at økonomi ikke lenger er en grunn til at folk ikke kan bytte til elbil. Vi vil gjøre unntak for
350 veteranbiler. Varebiler og tungtransport skal byttes ut når teknologien er moden for det.

351 Oslo Arbeiderparti ønsker å beholde bompengene omtrent på dagens nivå. Det gjør at vi har
352 nok penger til å betale for de store investeringene i samferdsel de neste årene. Samtidig bidrar det til
353 at vi begrenser biltrafikken i byen og reduserer utslippene.

354 Vi er åpne for å gjøre justeringer i satsene med mål om å beholde dagens inntektsnivå. Når vi gjør
355 endringer er det for å gjøre satsene mer rettferdige, sikre at vi når klimamålene, og at vi reduserer
356 biltrafikken i byen. Oslo Arbeiderparti er åpne for at andre modeller som veiprisering og
357 parkeringsavgifter kan vurderes som erstatning for bompenge.

358 Beboerparkeringen i Oslo har vært en suksess. Vi vil fortsette å differensiere satsene, med langt
359 lavere satser i ytre enn i indre by, og bidra til at det er attraktivt for bydelene å innføre ordningen i
360 større områder.

361 Bildeling er i sterk vekst i Oslo. Bildeling kutter kostnadene for brukerne, reduserer biltrafikken og
362 gjør at bilparken tar mindre plass i byen. Framover vil vi øke antallet bildelingsplasser på kommunal
363 grunn, åpne opp for nye digitale løsninger som gjør at bilene ikke trenger faste plasser, legge til rette
364 for at de delte bilene skal være elbiler, og lage støtteordninger til borettslag og sameier som vil sette
365 av plasser til bildelingsordninger i sine parkeringsanlegg.

366 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 367 • Fase ut fossildrevne personbiler i Oslo til 2030.

368 *DISSENS: Programkomiteens mindretall vil stryke kulepunktet.*

- 369 • Innføre en nullutslipp sone for næringstrafikk innenfor Ring 1.
- 370 • Bygge ut ladeinfrastruktur for elbiler.
- 371 • Gi tungtransporten forutsigbare rammevilkår for å fase ut den fossildrevne tungtrafikken så
372 raskt som mulig.
- 373 • Beholde bompengene på dagens nivå.
- 374 • Utvide beboerparkeringen, med differensierte satser som er klart lavere i ytre by. Det skal
375 fortsatt være opp til bydelene å bestemme om og hvor de vil ha beboerparkering.
- 376 • Bidra til at bildeling blir et godt alternativ for mange flere i byen.

377 **Friluftsliv: Marka, fjorden og øyene**

378 Marka og fjorden i Oslo har det største biologiske mangfoldet i Norge og gir sammen med elver og
379 parker rike muligheter for friluftsliv og utfoldelse for innbyggerne. Vi er opptatt av at alle i Oslo skal
380 få naturopplevelser. Friluftsliv gir livskvalitet, folkehelse, fellesskap, mestring og miljøbevissthet. Vi

381 skal hegne om allemannsretten og markaloven, og legge til rette friluftsliv, samtidig som vi tar vare
382 på miljøet og det biologiske mangfoldet.

383
384 Friluftslivet er avhengig av at mange tar marka og fjorden i bruk. Det må tenkes variert når man
385 utvikler anlegg. Det må bli enklere å finne sin foretrukne måte å oppleve naturen på. Enten det er til
386 fots eller på ski i marka, i kajakk, fra badstuflåter, med elsykler eller å ta en stolheis opp til et sted
387 hvor man kan ligge i en hengekøye. Vi må gi folk kunnskap om friluftsliv og miljø og legge til rette for
388 friluftsliv gjennom utlån, og styrke samarbeidet med friluftsansjonene.

389 Parker, elver, grøntområder og turveier gir friluftsliv og naturopplevelser som bidrar til bedre
390 folkehelse og livskvalitet. Oslo Arbeiderparti vil ta deler av parkdriften tilbake i kommunal regi og
391 jobbe for nye grøntområder over hele byen.

392 Urbant landbruk i byen bidrar til flere grønne møteplasser. Vi vil ta vare på byens kolonihager,
393 parselhager og skolehager, omgjøre grå arealer til grønne byrom for urban dyrking, og styrke
394 satsingen på urbant landbruk. Oslo skal være en foregangskommune for god dyrevelferd.

395 Fjorden og øyene i Oslofjorden er flotte bade- og rekreasjonsområder, særlig i sommerhalvåret. Oslo
396 Arbeiderparti vil ta vare på og styrke naturmangfoldet i fjorden og på øyene, og legge til rette for mer
397 bruk, blant annet med flere badeplasser. Vi vil også jobbe for at flere områder langs Oslofjorden
398 tilgjengelige for allmennheten.

399 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 400 • Gjenåpne flere elve- og bekkeløp, og etablere flere turtraseer og naturstier langs elver og
401 turområder i byen.
- 402 • Styrke arbeidet med å restaurere og øke mengden natur i byen, i Marka, på øyene og i fjorden,
403 og lage en handlingsplan for å stanse tap av biologisk mangfold i Oslo.
- 404 • At Oslo kommune skal ha et arealregnskap og arealbudsjettt for å begrense nedbygging av
405 naturmangfoldet.
- 406 • Fortsette å ruste opp flere av byens parker og byrom med fasiliteter som toaletter,
407 drikkefontener, benker, belysning og fellesgriller.
- 408 • Utvide og styrke vernet av Østensjøområdet miljøpark, styrke vernet av Akerselva miljøpark,
409 utrede opprettelse av Ljanselva miljøpark, lage en handlingsplan for realisering av Alnaelva
410 miljøpark og arbeide for at naturen langs Lysakerelven vernes.
- 411 • Ta vare på byens kolonihager, parselhager og skolehager, omgjøre grå arealer til grønne
412 byrom for urban dyrking, og styrke satsingen på urbant landbruk.
- 413 • Ikke tillate videre utbygging ut over rammene fastlagt i Områdeprogram for Ekeberg natur-
414 og idrettspark.
- 415 • Videreutvikle og bedre vedlikeholdet av skiløyper, marka-stuer og turveier og annen
416 tilrettelegging i marka.
- 417 • Vi vil utvikle de nære alpintensentrene i Oslo med tanke på varierte vinter og sommeraktiviteter.
- 418 • At kollektivtilbudet til sentrale innfartsporter til Marka forbedres.
- 419 • Fortsette å jobbe for opprettelse av nasjonalpark i Østmarka.
- 420 • Støtte forvaltningsplanen for Østensjøområdet miljøpark.
- 421 • Arbeide for at det etableres et våtmarksenter for Østensjøvannet og nasjonalparksenter for
422 Østmarka i forbindelse med utvikling og en skånsom utbygging av tomta for den gamle
423 Eterfabrikken.
- 424 • Støtte kunnskapsformidling gjennom friluftsansjonene.
- 425 • Gi skolebarn friluftsliv undervisning ved å involvere organisasjonene.

- 426 • Etablere en årlig utlysning av midler til friluftstilbud som får nye grupper ut på tur.
- 427 • Vurdere å åpne for en forsvarlig jakt på småvilt i Oslo kommunes skoger og legge bedre til
- 428 rette for at flere kan fiske i Oslo sine vann, elver og bekker.
- 429 • At det iverksettes kartlegging og planarbeid for opprettelse av skytebanetilbud i Oslo
- 430 kommune.
- 431 • At Oslo kommune skal være en pådriver i Oslofjordrådet i arbeidet med helhetlig plan for
- 432 Oslofjorden og støtte opp om prosjekter, med mål om å restaurere fjorden.
- 433 • Støtte prosjekter som bidrar til å rense fjorden og øke det biologiske mangfoldet som for
- 434 eksempel tare- og tunikatfabrikker og oppbygging av kunstige habitat for ulike arter.
- 435 • Stanse plastforurensning av Oslofjorden og bidra til rydding av plast i og langs fjorden.
- 436 • Øke kapasiteten i kloakkrenseanleggene.
- 437 • Prioritere å bygge tømmeanlegg for fritidsbåter og forby tømning av septiktank i fjorden.
- 438 • Etablere flere badeplasser, fjordbad, badstuer og badehus langs fjorden. Badeplasser skal
- 439 opparbeides på blant annet Sukkerbiten, Grønnlikaia og i den planlagte buffersonen mot
- 440 Kongshavn.
- 441 • Legge til rette for mer bruk av kajaker, roing og småbåter langs fjorden, etablere småbåthavn
- 442 på Sørenga og sikre flere båtplasser til elektriske båtdelingskonsepter.
- 443 • At Oslo kommune følger opp inngrep i strandsonen som oppført er i strid med plan- og
- 444 bygningsloven og/eller innskrenker ferdselsretten til allmennheten.

445 Oppvekst

446 En god barndom er nøkkelen til det meste her i livet. Alle barn skal sikres trygge omgivelser og gode
447 utviklingsmuligheter.

448 **Helsestasjonen**

449 I denne byrådsperioden har vi økt antall årsverk til jordmødre på helsestasjonene med 150 prosent,
450 for å gjøre det mulig med tettere og bedre oppfølging både før og etter fødsel.

451 Vi har også innført hjemmebesøksprogrammet «Nye Familier» til alle førstegangsførelse, og alle
452 som får barn for første gang i Norge. Det betyr at familiene får tilbud om hjemmebesøk fra
453 helsestasjonen fra svangerskapet og etter behov inntil barnet er to år. Helsestasjonen kommer i
454 kontakt med alle foreldre og barn og kan lettere fange opp familienes behov. Oslo Arbeiderparti er
455 derfor opptatt av å styrke helsestasjonene også i neste bystyreperiode.

456 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 457 • Sikre bedre informasjon om helsestasjoner for unge slik at ungdom vet hvor de kan søke hjelp.
- 458 • Sikre gode og tilgjengelige lavterskeltilbud for seksuell og reproduktiv helse gjennom HFU-
- 459 skolen (Helsestasjonen for ungdom).

460 **Barnevern**

461 Det er viktig å sørge for at barnevernet fungerer godt og har nødvendige ressurser for å sikre alle
462 barn trygghet og en god oppvekst. Oslo Arbeiderparti vil derfor styrke bemanningen i barnevernet
463 ved å etablere døgnkontinuerlig hjelp. Vi ønsker også å styrke tilliten mellom barnevernet og
464 befolkningen generelt, og minoritetsbefolkningen spesielt.

465 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 466 • Sikre at barns beste blir ivaretatt i avgjørelser som tas, og at det sikres tilstrekkelig medvirkning
- 467 for barn og unge i avgjørelsene.

- 468 • Øke informasjonen om barnevernet slik at barn og familier vet hvor de skal søke hjelp.
- 469 • Jobbe for å øke kompetansen til barnevernet knyttet til negativ sosial kontroll.
- 470 • Styrke Oslos arbeid med å skaffe fosterhjem og familiehjem, spesielt blant befolkningen med
- 471 flerkulturell bakgrunn og LHBT+ personer.

472 Barnehage

473 Barnehagedekningen i Oslo har i løpet av de siste årene økt til et rekordhøyt nivå, og økningen er
474 sterkest blant minoritetsspråklige barn. Dette skyldes blant annet reduserte barnehagepriser og økt
475 barnehageutbygging. Oslo Arbeiderparti vil fortsette arbeidet med å redusere barrierer for å delta i
476 barnehagen.

477 Det er godt dokumentert at barnehagen har stor betydning for barnas språklige og sosiale utvikling,
478 og at deltakelse i barnehage påvirker barnas mestring i skolen. Selv om barnehagen trolig er den
479 delen av utdanningsløpet som har størst betydning for barns læring og utvikling, er likevel
480 barnehagen den delen av utdanningsløpet med lavest kompetanse. I neste periode vil Oslo
481 Arbeiderparti prioritere tiltak for å heve kompetansen og kvaliteten i barnehagen, og sikre et mer
482 likeverdig barnehagetilbud over hele byen.

483 Oslo Arbeiderparti vil:

- 484 • Kartlegge bemanningssituasjonen i barnehagen og styrke ressurspoolen i hele kommunen.
- 485 • Øke kompetansen i barnehagen med mål om 50 prosent av medarbeiderne er barnehagelærer
- 486 og 35 prosent fagarbeidere.
- 487 • Utvide antall plasser på Arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning.
- 488 • Innføre en felles standard for barnehagemat i tråd med Helsedirektoratet anbefalinger.
- 489 Barnehagematen skal fortsatt være foreldrefinansiert, men prisen bør være likeverdig i hele
- 490 byen uavhengig av om barna går i private eller kommunale barnehager.
- 491 • Sikre at barnehagene aktivt vurderer kartlegging og oppfølgingstiltak for barn for å sikre at alle
- 492 lærer godt norsk språk tidlig.
- 493 • Godkjenne nye private ideelt drevne barnehager dersom det er behov for barnehageplassene,
- 494 men ikke godkjenne flere barnehager som drives av kommersielle aktører.
- 495 • Søke staten om mulighet til å stille kompetanse- og kvalitetskrav også til private barnehager
- 496 for å sikre at foreldre opplever et likeverdig barnehagetilbud over hele byen.
- 497 • Rekruttere flere menn til arbeid i barnehagen.
- 498 • Bidra til en god skolestart ved å formidle informasjon om barna fra barnehagen til skolen.

499 En sterkere fellesskole

500 Osloskolen er blant landets beste. Elevene trives og viser stor grad av mestring. Oslo Arbeiderparti vil
501 at alle barn skal få de samme mulighetene til læring i skolen, uavhengig av sosial bakgrunn. Vi vil sikre
502 alle barn grunnleggende lese-, skrive- og regneferdigheter tidlig.

503 Grunnskolen skal være en forberedelse for både yrkesfag og studiespesialisering, og da må vi sørge
504 for varierte arbeidsformer og mestringsopplevelser. Praktisk-estetiske fag har en verdi i seg selv, og vi
505 må ha like høye forventninger til lærernes kompetanse og kvalitet i disse fagene som i andre fag.
506 Utviklingen av morgendagens fagarbeidere starter i første klasse og skal være en vesentlig del av
507 grunnskolen.

508 Dyktige lærere som har tid og tillit til å følge opp hver enkelt elev, er en forutsetning for en god skole.
509 Oslo Arbeiderpartiet vil fjerne unødvendig rapportering og byråkrati for de ansatte og gir dem mer
510 tid til læring og oppfølging av elevene.

511 **Oslo Arbeiderparti vil**

- 512 ● Sikre barnas grunnleggende lese-, skrive-, og regneferdigheter innen de fullfører 2. trinn.
- 513 ● Arbeide systematisk med barnas språkkunnskaper i skolen.
- 514 ● Styrke skoleledelsen i Osloskolen ved å bygge et sterkere administrativt lag rundt skolelederne,
- 515 slik at de kan bruke mer tid på pedagogisk ledelse, planlegging og oppfølging.
- 516 ● Sikre god klasseledelse ved å følge opp den enkelte lærer og utvide ordningen med
- 517 lærerteamet som rullerer mellom skoler for å veilede lærere i klasseledelse.
- 518 ● Gjøre Osloskolen mer praktisk og variert, blant annet ved å gi flere lærere tilbud om
- 519 videreutdanning i praktiske og estetiske fag, utvide «Den praktiske skolesekken» til flere fag
- 520 og trinn og søke staten om forsøk med å innføre «praktiske ferdigheter» som grunnleggende
- 521 ferdighet, sidestilt med ferdigheter i lesing, regning og skriving.
- 522 ● Tilby intensivopplæring som alternativ til spesialundervisning for elever som trenger ekstra
- 523 hjelp og støtte for å ha god progresjon i læringen.
- 524 ● Kartlegge omfanget av ukvalifiserte lærere i Osloskolen, og bruke Oslo kommunes andel av
- 525 statlige videreutdanningsmidler til å kvalifisere flere lærere uten lærerutdanning eller med
- 526 påbegynt lærerutdanning.
- 527 ● Gi nye lærere i Osloskolen mulighet til et introduksjonsår der inntil ti prosent av arbeidstiden
- 528 kan brukes på veiledning, oppfølging, observasjon av undervisning og nettverk for
- 529 nyutdannede lærere.
- 530 ● Styrke tilbudet av yrkesfag blant fagområdene på Sommerskolen og på sikt sidestille dette med
- 531 resten av de grunnleggende ferdighetene.
- 532 ● Inngå samarbeid med bedrifter og offentlige etater om å bruke arbeidsplasser, verksteder,
- 533 byggeplasser, museer, mm. som klasserom og nye læringsarenaer for elevene.
- 534 ● Si nei til opprettelse av flere private skoler i Oslo.
- 535 ● Utjevne sosiale forskjeller ved å sikre at det er en sammenheng mellom ressurser som tildeles
- 536 skolene og omfang av elever med foreldre med lav utdanning og inntekt, samt antall
- 537 barnevernssaker.
- 538 ● Kartlegge laget rundt elevene på alle Oslo-skoler, og gi lærerne bedre tid gjennom å gi
- 539 oppgaver til flere yrkesgrupper i skolen.
- 540 ● Øke antallet miljøarbeidere over hele byen.
- 541 ● Begrense bruken av Ipad og annen skjermbruk i skolen, særlig i småskolen.
- 542 ● Jobbe med konsentrasjonsfremmende tiltak og skape bevissthet rundt bruk sosiale medier og
- 543 mobilpauser.
- 544 ● Fjerne avtaler som går ut på at foreldre må gi erstatning for ødelagte skole-PCer og gi barna
- 545 muligheten til å bruke skole-PC-en i ferien.
- 546 ● Sikre at elevene kan arbeide med penn og papir, trykte læremidler og lesebøker ved siden av
- 547 digitale læremidler.
- 548 ● Støtte byomfattende talentsentre for læring.
- 549 ● Etablere et beredskapsteam mot mobbing i Utdanningsetaten, som både skal bidra til
- 550 forebyggende arbeid og til at skoler får hjelp i vanskelige saker.
- 551 ● Utvide elev- og lærlingombudets mandat til å omhandle hele utdanningsløpet, inkludert
- 552 barnehage og voksenopplæring.
- 553
- 554 *DISSENS: Programkomiteens mindretallet forslår:*
- 555 ● Gjennomføre forsøk med leksefri skole på grunnskolen.

556 **Aktivitetsskolen**

557 Oslo Arbeiderparti har i byråd innført gratis aktivitetsskole for alle barn på 1. til 4. trinn, og dermed
558 sikret at alle barn har mulighet til å delta i lek, aktiviteter og læring etter skoletid. I neste
559 bystyreperiode vil Oslo Arbeiderparti arbeide for å øke kvaliteten på tilbudet i aktivitetsskolen.

560 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 561 • Aktivitetsskolen skal være en attraktiv arbeidsplass med gode tilbud om etter- og
562 videreutdanning som gjør at vi får stabile arbeidsmiljøer som følger opp barna.
- 563 • Inngå en samarbeidserklæring med aktører innen kultur, leksehjelp, integrering og idrett som
564 kan bidra med innhold til aktivitetsskolen.
- 565 • Maten som serveres på aktivitetsskolen skal være sunn og god
- 566 • Jobbe for en felles søskenmoderasjonsordning for familier som har barn både i barnehage og
567 i aktivitetsskolen.

568 **Videregående skole**

569 Oslo tilbyr et godt og variert tilbud av videregående skoler, med gode skoleresultater og en økende
570 andel elever som fullfører skolen. Dessverre er det likevel slik at det er for store forskjeller mellom
571 skolene, både når det gjelder inntakskrav og fullføringsgrad. Noen skoler har skyhøye inntakskrav og
572 høy andel elever som fullfører skolen, men andre skoler har ingen inntakskrav og lav fullføringsgrad.
573 Dette ønsker Oslo Arbeiderparti å gjøre noe med, blant annet ved å innføre en ny inntaksmodell og gi
574 elevene en fullføringsrett.

575 Videregående opplæring skal kvalifisere til arbeid og høyere utdanning. Elevene i Osloskolen skal
576 være godt kjent med mulighetene som ligger i både yrkesveien og studieveien. Flere elever i Oslo
577 velger nå yrkesveien, men ikke mange nok. Vi har et mål om at en av tre elever søker yrkesfag.
578 Yrkesveien må gjøres kjent tidligere i skoleløpet og fagene i grunnskolen må bli mer praksis- og
579 yrkesrettet. Kommunen skal garantere læreplass, og selv tilby flere læreplasser enn kommunen gjør i
580 dag. Det er også viktig at vi bedre balanserer behovet for arbeidskraft og tilbudet i skolen.

581 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 582 • Øke rekrutteringen til yrkesfag ved å gi elevene et tidligere møte med yrkesfagene, blant annet
583 ved å bruke yrkesfaglige arbeidsmåter i grunnskolen og la elever i ungdomsskolen hospitere
584 på yrkesfag.
- 585 • Styrke Fagskolen Oslo med flere fagskoleplasser og tettere samarbeid både med videregående
586 skole og arbeidslivet.
- 587 • Søke staten om forsøk med flere y-veier fra yrkesfaglige utdanningsprogrammer til høyere
588 utdanning i Oslo.
- 589 • Gjøre elevene i studieforeberedende utdanningsprogrammer bedre studieforbredt, blant
590 annet gjennom å samarbeide med universitets- og høgskolesektoren i Oslo om opplæring i
591 studieteknikk, hospitering og oppgavedeling.
- 592 • Innføre mulighetsmodellen som ny inntaksmodell i videregående skole for å gi valgfrihet til
593 flere elever i Osloskolen, og evaluere effekten av inntaksmodellen etter 3-5 år.
- 594 • Gjennomgå hvordan fag- og linjetilbudet er fordelt mellom de videregående skolene med mål
595 om å sikre attraktive og varierte tilbud på alle skoler.
- 596 • VG3 utvides fra 1 til 2 år.
- 597 • Bedre oppfølgingstjenesten for elevene som står i fare for å falle ut, og de som har falt ut.

598 *DISSENS: Programkomiteens mindretall foreslår:*

- 599   • Søke staten om å innføre et prøveprosjekt med fjerning av fraværsgrensa.
600

601 Skolehelsetjenesten

602 Oslo Arbeiderparti er opptatt av at elevene har et sterkt og stort lag rundt seg i skolen. Noen elever
603 sliter med lav motivasjon, mobbing, ensomhet, psykiske plager og rus. En styrket skolehelsetjeneste
604 og andre oppfølgingstjenester er viktig for å følge opp hver enkelt elev. Vi har i denne
605 bystyreperioden styrket skolehelsetjenesten med 100 ekstra årsverk, og vil i kommende periode
606 styrke skolehelsetjenesten og laget rundt elevene ytterligere.

607 Oslo Arbeiderparti vil:

- 608   • Styrke skolehelsetjenesten.
609   • Ha et prøveprosjekt med skolepsykologer.
610   • Ta i bruk ordningen med skoleIOS ved flere barne- og ungdomsskoler.

611 Ungdomsbyen

612 Oslo er en spennende by å vokse opp i, med et svært variert tilbud av fritidsaktiviteter. Det er likevel
613 ytterligere behov for møteplasser og aktivitetstilbud for ungdom som ikke driver med organiserte
614 aktiviteter, som attraktive uterom og uformelle møteplasser inne. Vi vil støtte alle tiltak som gjør
615 nærmiljøet til et trygt og meningsfullt sted å være for ungdom.

616 Oslo Arbeiderparti er svært stolt over vår satsing på sommerjobber for ungdom. I 2022 fikk 4000
617 ungdommer i Oslo sommerjobb i regi av kommunen. Sommerjobben er for mange det første møtet
618 med arbeidslivet, hvor de kan kjenne på mestring, lære om rettigheter og plikter, og tjene egne
619 penger. Jobb for unge gir arbeidstrening, nettverk, og utjevner forskjeller. Vi fortsetter denne
620 satsningen, og vil nå utvide den til å inkludere deltidsjobber gjennom hele året.

621 Ungdomstiden er identitetsskapende. Det er viktig å bli sett og inkludert. Rus, psykiske problemer,
622 ensomhet og frustrasjon må håndteres på et tidlig tidspunkt. Oslo Arbeiderparti er opptatt av at
623 helsetilbudet til barn og unge skal være et lavterskel tilbud, og tilbys der de unge er, som for
624 eksempel i skolen.

625 Oslo Arbeiderparti vil:

- 626   • Styrke fritidsklubber og andre sosiale møteplasser i bydelene etter skoletid, både innendørs
627 og utendørs, og sikre at disse har forutsigbar og langsiktig finansiering.
628   • Ungdomsprosjektet Sommerjobb utvikles til et helårlig tilbud med sikte på å tilby ungdom
629 tilknyttet prosjektet muligheter som f.eks. deltidsjobber.
630   • Forsterke innsatsen mot ungdom som står utenfor arbeidslivet.
631   • Videreutvikle offentlige tilbud som Ung Arena, Recoverysentre, Rask psykisk helsehjelp og
632 andre som et godt lavterskeltilbud innenfor psykiatridhjelp for ungdom, herunder bl.a. også
633 dekke behov for rådgivende tjenester for unge transkjønnede som kan være en utsatt gruppe
634 når det gjelder psykisk helse, livstilfredshet, ensomhet m.m.

635 Studentbyen

636 Oslo er den byen i Norge med flest studenter. Det kommer studenter fra hele Norge og hele verden
637 for å studere i Oslo. For Oslo Arbeiderparti vil det være viktig å styrke studentvelferden.

638 De høye leieprisene og mangelen på studentboliger i Oslo gjør det vanskelig for mange studenter å
639 finne et sted å bo under studiene. Dersom Oslo skal bli en enda bedre studentby, må vi øke tilgangen
640 på studentboliger. Oslo Arbeiderparti vil derfor at flere tomter skal stilles til disposisjon for SiO.

641 Studenter sliter mer med dårlig psykisk helse nå enn før. Oslo Arbeiderparti mener derfor det er viktig
642 med et krafttak for psykisk helse. Vi ønsker å styrke finansieringen til psykisk helsehjelp for studenter,
643 og sikre en langsiktig finansieringsplan som ikke baserer seg på enkeltvedtak. Det vil også være viktig
644 å tilrettelegge for flere sosiale fellesskap for studenter i Oslo, med arenaer også utenfor campus der
645 man kan studere, drive med fritidsaktiviteter og bli kjent på tvers av studier. Oslo Arbeiderparti ønsker
646 derfor å bidra med tilskudd for rehabilitering av det nye studenthuset i sentrum og tilrettelegge for
647 aktivitet i fremtiden.

648 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 649 • Bidra med tilskudd til rehabilitering og aktivitet for studenthuset i sentrum.
- 650 • Støtte studentidretten og andre studentaktiviteter ved å samarbeide med foreningene,
651 blant annet om tilgang til anlegg og lokaler.
- 652 • Samarbeide med studentorganisasjonene, frivilligheten og samskipnaden for å sikre
653 studenters psykiske helse.
- 654 • Stryke studentfrivilligheten.

655 God helse – Livskvalitet for alle

656 Arbeiderpartiet er for en sterk offentlig helsetjeneste. Alle skal sikres hjelp når de trenger det,
657 uavhengig av økonomi. Befolkningen skal være trygg på at den offentlige helsetjenesten dekker
658 behovene for helsehjelp.

659 **Folkehelse**

660 All erfaring og forskning viser at jo mer og bedre forebygging, jo mindre belastes helsetjenestene.
661 Erfaring viser også at det nesten aldri er for seint å sette inn tiltak for å styrke folkehelsa.
662 Folkehelsearbeid må rettes inn mot alle generasjoner i samfunnet. Samtidig er det slik at jo tidligere i
663 livsfasen tiltak for god folkehelse settes inn, jo større effekt har arbeidet. Godt folkehelsearbeid skjer
664 best i samarbeid mellom kommunen/bydeler og frivillige, f.eks. gjennom bydelenes
665 frivillighetssentraler.

666 **Oslo Arbeiderparti vil**

- 667 • Satse på folkehelse ved å gjennomføre tiltakene i folkehelseplanen som vedtas i 2023.
- 668 • At barnehager og AKS vektlegger fysisk aktivitet gjennom lek, og at så mye som mulig av
669 aktiviteten foregår ute.

670 *DISSENS: Programkomiteens mindretall foreslår:*

- 671 • At det på alle skoler i Oslo gis et sunt, enkelt skolemåltid i løpet av dagen.
- 672 • Fortsette arbeidet med å tilby ernæringsrik mat i Oslo kommunes tjenester.
- 673 • At det er innarbeidet daglig fysisk aktivitet i timeplanene ved alle skoler.
- 674 • At arbeidet med å legge til rette for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv fortsetter.
- 675 • Gi tilskudd til folkehelseprosjekter, som Oslo Idrettskrets sine tiltak Aktiv på dagtid og 60 pluss.
- 676 • Sikre at barn og unge med store funksjonsnedsettelse får et godt tjenestetilbud med en fast
677 koordinator og sikre tjenestetilbudet ved flytting. Øke kunnskapen i miljøer hvor sterke
678 funksjonsnedsettelse er forbundet med stigma.
- 679 • Tilby gratis HPV-vaksiner til alle kvinner og menn under 30 år.
- 680 • Sikre gode og tilgjengelige lavterskeltilbud for seksuell og reproduktiv helse gjennom Sex og
681 Samfunn og seksualundervisning i skolen.
- 682 • Oslo kommune følger opp Handlingsplan for seksuell og reproduktiv helse i Oslo.

- 683   • Legge økt vekt på å avdekke yrkesrelatert kreft, blant annet asbest i kommunale bygg og god
684   opplæring om asbest av elever i yrkesfaglige linjer.

685   **Sykehus**

686   Oslo Arbeiderparti har ment at ny sykehusstruktur skal baseres på tre statlige sykehus, nemlig Aker,
687   Rikshospitalet og Ullevål. Vi beklager sterkt at dette ikke ble resultatet og som endte i vedtak om
688   statlig reguleringsplan. Oslo Arbeiderparti tar beslutningen til etterretning, og vil framover arbeide
689   aktivt overfor Helse Sørøst for å sikre nødvendige spesialisthelsetjenester for Oslos befolkning.
690   Samtidig vil en ny struktur stille store krav til den kommunale helsetjenesten framover.

691   **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 692   • Planlegge for et legevakttilbud i sentrum.
- 693   • Sikre at Aker blir et lokalsykehus for Oslo og at det dekker alle bydelene i Groruddalen.
- 694   • Styrke samarbeidet mellom sykehusene og primærhelsetjenesten.
- 695   • Sørge for at helsehusene blir fullverdige helsetilbud til alle som skrives ut fra sykehus og
696   trenger rehabilitering før overgang til andre tilbud eller eget hjem.
- 697   • Styrke Forsterket rehabilitering ved Aker (FRA).
- 698   • Arbeide for en helhetlig plan for at de ideelle sykehusene Lovisenberg og Diakonhjemmet
699   inngår i den helhetlige planleggingen av andrelinjetjenesten.

700   **Psykisk helse**

701   Arbeidet for psykisk helse skal kjennetegnes av den samme prioritering og faglige standarden som
702   annet helsearbeid. Oslo Arbeiderparti erkjenner at dette må bety vesentlig opptrapping, både
703   knyttet til forebyggende arbeid, rask psykisk helsehjelp og kapasitet i spesialisthelsetjenesten. De
704   psykiske helsetjenestene skal styrkes, og lavterskeltilbud er noe vi vil prioritere. Et godt eksempel på
705   et slikt tilbud er helsestasjonen for gutter på Majorstuen. Her møter gutter mannlig psykolog, lege,
706   helsesykepleier, fysioterapeut og ruskonsulent, og tilbudet er gratis.

707   Oslo Arbeiderparti ønsker bedre samhandling på tvers av sykehus, distriktpolitiske sentre, bydelene
708   og fastlegene for å sikre et effektivt og velfungerende helsetilbud.

709   Mye av det forebyggende arbeidet og førstelinjearbeidet skjer i skolen. Miljøarbeidere og andre kan
710   tidlige plukke opp utfordringer og begrense utenforskap. Skolehelsetjenesten gir lavterskelhjelp og kan
711   raskt veilede de som har behov for spesialisthelsetjenester. Det er også viktig å sørge for god
712   informasjon om psykisk helse til foreldrene.

713   **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 714   • Styrke det forebyggende arbeidet gjennom frisklivssentralene i bydelene, miljøterapeuter i
715   skolene og støtte fellesskapsbyggende arbeid på ulike områder.
- 716   • Prioritere bydeler i Oslo som ble særlig rammet av pandemien og fikk større psykiske
717   helseutfordringer.
- 718   • Styrke samhandlingen og informasjonsdelingen mellom kommunehelsetjenesten og
719   spesialisthelsetjenesten.
- 720   • Sikre psykologspesialister med kommunal avtale.
- 721   • Styrke undervisningen om psykisk helse i skolen.
- 722   • Prioritere lavterskeltilbudene.
- 723   • Styrke foreldrenes kompetanse om psykisk helse.
- 724   • Jobbe for flere langtidsplasser i psykiatrien uavhengig om oppgavene blir liggende hos
725   kommune eller stat.

- 726 • Bidra til sikker drift av organisasjoner som gir tilbud innen psykisk helse eller jobber for å folk
727 som faller utenfor jobb og skole.

728 **Rusomsorg**

729 Oslo Arbeiderparti vil ha en human ruspolitikk der målet er å prioritere forebyggingsarbeid, og at
730 mennesker med rusproblemer skal kunne leve meningsfulle liv med økt livskvalitet. Vårt
731 utgangspunkt er at mennesker med rusproblemer skal møtes med helsehjelp og oppfølging, ikke
732 straff eller fordømmelse. Oslo må ha en helhetlig ruspolitikk fordi den angår hele familier og kan
733 oppstå i alle deler av livet. Vår politikk bygger på forebyggende tiltak, god helsehjelp og meningsfulle
734 liv. Derfor vil vi snu ruspolitikken fra institusjonsbasert tilbud til boligtilbud i bydelene, lokale
735 helsetiltak, forebyggingstiltak og meningsfulle aktiviteter for den enkelte.

736 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 737 • Gjennomføre et prøveprosjekt med en lokal rusreform i Oslo der rusavhengige møtes med
738 helsehjelp, ikke straff.
- 739 • Styrke bydelenes arbeid med lokale rustiltak.
- 740 • Bedre tjenestetilbudet for personer med alkoholavhengighet.
- 741 • Videreutvikle tjenester som gir rusavhengige meningsfulle liv med fokus på meningsfulle
742 aktiviteter, sysselsetting, arbeid og mestring.
- 743 • Bygge flere tilpassede og fleksible boliger til personer med sammensatte omsorgsbehov.
- 744 • Sikre lavterskel møteplasser for pårørende til mennesker med rusavhengighet.
- 745 • Styrke det forebyggende arbeidet mot rusavhengighet gjennom skole, foreldre, barnevern,
746 helsevesenet, SaLTo-samarbeidet, uteseksjonen, frivilligheten og barne- og ungdomsarbeider.

747 **Kvinnehelse**

748 Kvinnehelse skal prioriteres for å sikre likeverdige helsetjenester for alle. Sykdommer som rammer
749 kvinner mest, får ofte mindre oppmerksomhet enn sykdommer som rammer menn. Kunnskapen om
750 mange typiske kvinnesykdommer er ofte mangelfull og utdatert, og kvinnehelse er underprioritert og
751 underfinansiert. Dette gjelder diagnostisering, medisinsk behandling og forskning. Flere
752 kvinnesykdommer og ulike tilstander er også tabubelagt. Minoritetskvinnens helse trenger et spesielt
753 fokus.

754 Kvinnehelse er et omfattende tema, men noen hovedområder er: Kvinnehelse i ulike livsfaser (som
755 omfatter reproduktiv helse, fødsler, overgangsalder og aldring), kreft, muskel- og skjelettlidelser,
756 smerte- og utmattelsestilstander og psykisk helse. Regjeringen har nedsatt et Kvinnehelseutvalg som
757 skal gi oss oppdatert kunnskap om kvinnehelseutfordringer. Vi vil bruke denne, sammen med
758 kunnskapsgrunnlaget fra Oslo, til å utvikle en handlingsplan for kvinnehelse i Oslo.

759 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 760 • Prioritere kvinnehelse for å sikre retten til likeverdige helsetjenester. Kjønnsperspektivet må
761 sikres i kommunale satsinger, planer, strategier og rapporter.
- 762 • Utvikle en oppdatert handlingsplan om Oslo-kvinnens helse.
- 763 • Utvide ordningen med gratis prevensjon for unge jenter og kvinner opp til 25 år.
- 764 • Prioritere og styrke arbeidet med vold mot kvinner, blant annet ved å sikre at det til enhver tid
765 foreligger en handlingsplan mot vold mot kvinner og vold i nære relasjoner.
- 766 • Bedre jenter og kvinners reproduktive helse, og sikre kommunalt tilbud til kvinner som
767 opplever spontanaborter eller svangerskapsavbrudd og har behov for oppfølging i etterkant.
- 768 • Sikre en god kommunejordmordtjeneste og tilstrekkelig med Duolaer.

769 **Fastlegeordningen**

770 Fastlegeordningen er grunnmuren i all helsetjeneste og en svært viktig del av
771 kommunehelsetjenesten. Ordningen er et kommunalt ansvar. Prinsippene bak fastlegeordningen er
772 gode, nemlig at alle skal kunne velge en lege som de er fast tilknyttet. Vi ser nå en utvikling der
773 ordningen utfordres. Nasjonalt er det mangel på fastleger, og denne utviklingen kan også ramme
774 Oslo. Det er blitt vanskeligere å ansette i nye hjemler eller erstatte leger som pensjonerer seg.

775 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 776 • Vurdere å opprette flere kommunale legesentre og ansette kommunale fastleger.

777 **Pårørende**

778 En stor andel av omsorgsinnsatsen for syke og pleietrengende utføres av pårørende, og Oslo
779 Arbeiderparti vil nå styrke støtten til de pårørende. Mange ønsker å være der for sine nærmeste,
780 men mangel på støtte gjør at pårørende må gi opp jobb. Mange blir selv syke av belastningen.
781 Ulønnet omsorgsarbeid utgjør også et likestillingsproblem.

782 Tilbud som gis er ofte tilpasset den som er syk, med for liten vektlegging av behovet til den
783 pårørende. Tilbud om aktivitet og avlastning må også tilpasses pårørendes behov, og ha fokus på at
784 pårørende holder seg frisk og beholder muligheten til å være yrkesaktiv. Vi ønsker også å gjøre det
785 enklere for pårørende å få kontakt med offentlige tjenester.

786 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 787 • Videreutvikle Oslostandarden for pårørendesamarbeid.
- 788 • Gi gode støtte- og avlastningstilbud som ivaretar pårørende.

789 **En aktiv alderdom i en aldersvennlig by**

790 Oslo har 80 000 innbyggere over 65 år, altså 11,5 prosent av befolkningen i Oslo er
791 alderspensjonister. Dette tallet vil øke vesentlig i årene fremover. De fleste av disse har mange gode
792 leveår foran seg, med ulike interesser og behov, og utgjør en viktig ressurs for andre eldre. For å gi
793 disse eldre fleksibilitet i hverdagen og muligheten til å delta på aktiviteter har det rødgrønne byrådet
794 satset stort på Rosa busser, og vi ønsker nå å utvide tilbudet til flere bydeler.

795 Eldre bor i større grad alene enn de som er i yrkesaktiv alder. Dette gjelder spesielt aleneboende
796 kvinner. Mange har ikke nær familie eller pårørende i byen. Disse trenger sosial kontakt og et
797 aktivitetstilbud på dagtid, og de trenger hjelp til praktiske gjøremål, som snømåking, enkle
798 reparasjoner, transport av søppel og lignende.

799 Både i Oslo og på landsbasis er det en prioritert oppgave å legge til rette for at innbyggerne kan bo
800 hjemme så lenge de ønsker. Dette krever tilrettelegging og hjelp i hverdagen. Vi har ansatt 500 nye
801 stillinger i hjemmetjenesten for å gi de ansatte mer tid til hver enkelt hjemmeboende. Det utvikles
802 stadig nye teknologiske hjelpemidler som et effektivt hjelpemiddel for å sikre trygghet og mulighet til
803 å bo hjemme, selv med tilsynsbehov eller sykdom. En vellykket innføring er avhengig av god opplæring,
804 brukervennlighet og tilpasning til det funksjonsnivå den enkelte har. I mange tilfeller vil det likevel
805 være behov for at boligen byttes ut med en som er bedre egnet for eldre. Oslo Arbeiderparti ønsker et
806 mer differensiert tilbud av boliger med livsløpsstandard i kombinasjon med tilbud om aktiviteter og
807 måltider.

808 Med økende alder stiger også antall demente. Denne gruppen krever særlig tilrettelegging i form av
809 dagtilbud, tilpassede boliger og gode sykehjemsplasser. Det nye bo-konseptet «Dronning Ingrid
810 hage» på Tøyen som åpner i 2023, er et eksempel på et godt omsorgstilbud for demente med behov
811 for heldøgnsomsorg.

812 Oslo Arbeiderparti ønsker fortsatt at alle nye sykehjem skal drives av kommunen eller ideelle aktører,
813 med flest mulige hele og faste stillinger som sikrer kontinuitet og trygghet for beboere og pårørende.
814 Dette sikrer også ansatte bedre lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår.

815 Måltidene er av vesentlig betydning for eldres livskvalitet og helse. Det er viktig at maten som serveres
816 på sykehjem, seniorsentre, omsorgsboliger og i hjemmetjenesten er variert og sunn. Vi har derfor
817 ansatt flere ernæringsfysiologer i bydelene for å styrke kvaliteten på måltider og unngå feilernæring
818 og underernæring.

819 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 820 ● Styrke seniorsentrene og frivillighetssentralene for å sikre et mest mulig variert og
821 inkluderende tilbud.
- 822 ● Fortsette å utvide tilbudet om Rosa busser til å gjelde i alle bydeler.
- 823 ● Ha en forsøksordning med småjobb-tjeneste for eldre.
- 824 ● Alle bydeler skal ha fleksible botilbud tilpasset innbyggernes behov, som for eksempel
825 omsorg+ eller lignende.
- 826 ● Tilby forebyggende besøk hos alle over 75 år som ikke mottar kommunale tjenester.
- 827 ● Styrke hjemmebaserte tjenester, også ved å ta i bruk nye yrkesgrupper.
- 828 ● Tilby teknologiske hjelpemidler tilpasset behov og ferdighet, og sikre opplæring av brukere og
829 pårørende.
- 830 ● Støtte digital opplæring i regi av Seniornett eller tilsvarende tiltak.
- 831 ● Sikre et godt og trygt tilbud for demente, både som hjemmeboende, i omsorgsbolig og
832 sykehjem.
- 833 ● Styrke samarbeid med frivillige organisasjoner om forebygging og aktiviteter.
- 834 ● Videreføre ordninger som sikrer pårørende innflytelse på valg av løsninger for omsorg og pleie
835 av eldre.
- 836 ● At sykehjem skal drives av kommunen eller ideelle aktører.
- 837 ● Fortsette å trappe opp antall sykehjemsplasser i tråd med dokumenterte behov.
- 838 ● Sykehjemsplasser skal være enerom med bad.
- 839 ● Videreføre samboergaranti på sykehjemmene.
- 840 ● Fortsatt sikre brukermedvirkning og fritt brukervalg i hjemmebaserte tjenester.
- 841 ● Videreføre arbeidet med å sikre at ernæring og god mat får tilstrekkelig oppmerksomhet i
842 helse og omsorg.
- 843 ● Støtte muligheten for tilgang til helsebad for eldre og funksjonshemmede.

844 **Livets siste fase**

845 Helsetilbudene skal ruste oss for et lengre liv, men på et tidspunkt er det slutt for oss alle. Oslo
846 Arbeiderparti er opptatt av at vi skal gi et lindrende og trygt helse- og omsorgstilbud (palliativ
847 omsorg) ved livets slutt. Arbeidet med smertelindring må utvikles videre, og pårørendeperspektivet
848 skal ivaretas.

849 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 850 • Sikre nødvendig kompetanse blant kommunens ansatte på smertelindrende behandling.
- 851 • Etablere ambulerende tilbud innenfor smertelindring som kan dekke alle bydeler som legger
- 852 til rette for en verdig siste fase av livet med god palliativ omsorg.
- 853 • Sikre lindrende enheter ved noen sykehjem som kan sørge for smertelindring og ha noe mer
- 854 tid til å samtale med pasientene og tilrettelegge for de ulike ønsker folk har ved livets slutt.
- 855 • Ivareta pårørende perspektivet og gi gode støtte- og avlastningstilbud.

856 Arbeidsliv

857 **Et inkluderende og likestilt arbeidsliv**

858 Arbeid bidrar til at mennesker kan leve trygge og frie liv med stabil inntekt og personlig utvikling.

859 Inkludering i arbeidslivet er viktig for å sikre mangfoldet i byen vår, utjevne forskjeller og bygge

860 sterkere fellesskap.

861 Å hindre vedvarende lavinntekt er en prioritert oppgave. Vi vil derfor sørge for å få flere inn i jobb og

862 gi flere mulighet til å jobbe heltid. Vi vil også tilrettelegge for at flere mennesker med

863 funksjonsnedsettelse kommer i jobb. Videre, vil vi sørge for at færre faller fra og at flere kan stå

864 lenger i jobb. Det er derfor viktig at virksomheter utvikler og satser på arbeidsplasser som verdsetter

865 seniorer som vil og kan stå lenger i jobb.

866 En aktiv likestillingspolitikk, trepartssamarbeidet og kommunens innkjøpsmakt skal bidra til mer

867 likestilling, mangfold og inkludering. Målet er at flere blir aktive deltakere i det norske samfunnet, med

868 en varig tilknytning til arbeidslivet. Introduksjonsprogrammet og andre tilbud må bli enda mer

869 arbeidsrettet, og stille krav, slik at de som skal gjennom programmet opparbeider seg kompetansen

870 som kreves.

871 Vi skal fortsette å skape tilrettelagte arbeidsplasser i Oslo for personer med rusutfordringer og

872 psykiske lidelser. Kjønn- og seksualitetsmangfold er en viktig del av det holdningskapende og

873 forebyggende arbeidet mot diskriminering på arbeidsplassen. Vi vil fremme likestilling og ikke-

874 diskriminering av LHBTIQ+-personer.

875 Vold, trusler og trakassering er et arbeidsmiljøproblem. Det rammer særlig kvinner. Vi vil styrke

876 arbeidet mot vold, trakassering og trusler på arbeidsplassen.

877 Oslo Arbeiderparti vil at flere skal få mulighet til å være en del av arbeidslivet fremfor å motta

878 passive ytelser. Flere jobbprogram som bidrar til at flere får relevant arbeidserfaring og kompetanse

879 skal gjennomføres i partnerskap med næringslivet i Oslo.

880 **Oslo Arbeiderparti vil**

- 881 • Øke lederes kompetanse i forbindelse med rekruttering av underrepresenterte grupper i
- 882 arbeidslivet som minoritetsspråklige, mennesker med funksjonsnedsettelse ol. med sikte på
- 883 å øke andelen arbeidstakere fra disse gruppene i arbeidslivet.
- 884 • Utforme stillingsutlysninger med hensikt om å motivere underrepresenterte grupper til å
- 885 søke på stillinger.
- 886 • Videreutvikle og forsterke traineeordningene og prosjekter knyttet til rekruttering av
- 887 underrepresenterte grupper med sikte på å gjøre dette til en naturlig del av alle
- 888 rekrutteringsprosesser.
- 889 • Gjøre mer for å bidra til at unge blir oppsøkt med tilbud om kompetansepåfyll, etter- og
- 890 videreutdanning samt tiltak og oppfølging som setter flere i stand til å ta ledige jobber.

- 891 • Utvikle en strategi for å løse rekrutterings- og kompetansebehovet i arbeidsmarkedet i Oslo,
892 og koble dette med tiltak for å få flere inn i jobb.
893 • Bygge ut kvalifiseringstilbudet for voksne innvandrere.
894 • Fortsette å utvikle og styrke jobbprogrammene i områdesatsingen.
895 • Arbeide for å øke kunnskap i arbeidslivet om personer med ulike kjønns- og
896 seksualitetsuttrykk.
897 • Jobbe aktivt for at flere arbeidsgivere skal tilrettelegge for at menn tar større del av
898 omsorgsansvaret og foreldrepermisjonen.

899 **Et ryddig og organisert arbeidsliv**

900 Et ryddig og organisert arbeidsliv handler om høy organisasjonsgrad, krav til seriøsitet i arbeidslivet og
901 trygge og gode lønns- og arbeidsvilkår. For Oslo Arbeiderparti er det helt avgjørende at Oslos arbeidsliv
902 bygger på normer og standarder som bidrar til dette. Derfor er det viktig at både virksomheter og
903 arbeidstakere velger å organisere seg slik at vår modell kan trygges og videreutvikles. Sterkere
904 organiseringsgrad og et mer rettferdig arbeidsmarked vil bidra til et mer inkluderende og likestilt
905 arbeidsliv.

906 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 907 • Videreutvikle og forsterke Oslo modellen som standard for kvalitetskrav i arbeidslivet.
908 • Videreutvikle og forsterke prinsippene i tillitsreformen.
909 • Oppfordre og legge til rette for at egne ansatte organiserer seg.
910 • Foretrekke tariffavtale, ryddige lønns og arbeidsvilkår ved anskaffelser.
911 • Samarbeide med partene i arbeidslivet om ulike tiltak for økt organisasjonsgrad og forebygging
912 av sosial dumping.

913 **Oslo kommune som arbeidsgiver**

914 Ansatte i Oslo kommune skal ha ryddige og gode arbeidsforhold. Kommunen skal være en god og
915 attraktiv arbeidsgiver. I tett samarbeid med ansatte og fagforeningene skal Oslo kommune beholde
916 og rekruttere arbeidskraft, legge forholdene aktivt til rette for å benytte ansattes kompetanse, sikre
917 rett kompetanse på rett plass og med rett bemanning i kommunens tjenester. For Oslo Arbeiderparti
918 er det avgjørende at kommunens ansatte får mulighet til kompetanseheving gjennom relevant etter-
919 og videreutdanning, som fagbrev, økt digital kompetanse eller lederutvikling.

920 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 921 • Videreutvikle og forsterke arbeidet med heltidskultur i Oslo kommune gjennom å følge opp
922 heltidsnormen.
923 • Vurdere utlysning av stillinger opp mot målsetningen om heltid.
924 • Utvide forsøksordningen med heltidsarbeidsplasser.
925 • Utvide forsøksordningen med ressurspooler til å gjelde flere virksomheter og sektorer i Oslo
926 kommune.
927 • Styrke muligheten for ansette med realkompetanse til å få formalisert sin kunnskap gjennom
928 fagbrev ol.
929 • Gi ansatte mulighet for ulike kompetansehevende tiltak i arbeidssammenheng.
930 • Legge forholdene til rette for bruk av hjemmekontor og satellittkontor.
931 • Sikre at kommunens ansatte har en trygg arbeidsplass fri for vold og trakassering.

932 Norges mest næringsvennlige kommune

933 **Lett å skape jobber**

934 Oslo Arbeiderparti vil fortsette å utvikle Oslo som en by der det er lett å skape nye jobber og som det
935 er lett å få jobb i. Under rødgrønt styre har Oslo ført en aktiv næringspolitikk, og Oslo har blitt kåret
936 til det mest næringsvennlige fylket og den mest næringsvennlige kommunen i Norge. Dette er vi stolt
937 av, og ambisjonen er at det også skal være slik fremover. Vår visjon er at Oslo skal være en av de
938 mest innovative og bærekraftige byene i verden. Oslo er et stort eksportfylke, og
939 "Kunnskapshovedstaden Oslo" har en viktig plass i den nasjonale satsningen på det grønne skiftet.

940 Samtidig mener Oslo Arbeiderparti at vi må bygge videre på Oslo som industriby og produksjonsby. Vi
941 mener det er mulig å legge til rette for nye industrier i byen vår, for eksempel innen bioressurser,
942 helse, energi og batteri.

943 Videre må vi skape rammebetingelser for framtidens nye typer grønt næringsliv. Her vil vi blant annet
944 bygge videre på erfaringene fra karbonfangstanlegget på Klemetsrud og Hovinbyen Sirkulære Oslo,
945 hvor det skal satses på ombruk, gjenbruk og sirkulære løsninger.

946 Oslo Arbeiderparti vil at Oslo kommune fortsatt skal gå foran som en stor byggherre og kreve mer
947 gjenbruk av byggematerialer. På samme måte som vi gjennom å stille krav til fossil frie byggeplasser
948 og nullutspillskjøretøy har drevet frem et marked, kan vi drive frem et marked for gjenbruk.

949 I Oslo sysselsetter finansnæringen over 20.000 mennesker. Det tilsvarer fem prosent av alle
950 heltidsansatte i Oslo. Oslo Arbeiderparti mener det ligger et potensial for utvikling av grønne
951 næringer, innovasjon og startups og bærekraftig verdiskaping, i et samspill mellom offentlige
952 virkemidler og privat kapital.

953 Andre viktige næringer i Oslo er reiseliv, kultur og servering. Disse næringene gir innbyggere og
954 tilreisende opplevelser og avbrekk fra hverdagen og er med sine drøye 40.000 arbeidsplasser på
955 mange måter hjørnesteinsbedrifter i Oslo.

956 Blant vekstnæringene finner vi helse og livsvitenskap, fornybar energi, transport, reiseliv og
957 kunnskapsintensive næringer. Oslo Arbeiderparti vil forsterke denne utviklingen og fortsette å bygge
958 opp om gründervirksomhet, klyngene, startups og innovasjonsøkosystemet.

959 For å ytterligere forsterke og støtte opp under nyskapingmiljøene i Oslo, og at kommunen er med på
960 å drive frem nye næringer, mener Oslo Arbeiderparti at det er nødvendig å bygge sterkere kultur for
961 innovasjon og samarbeid også internt i kommunen. Innovasjonsarbeid bør lønne seg og også være en
962 del av anskaffelsene i kommunen. Gjennom arbeidet i innovasjonsdistriktene skal Oslo teste nye
963 løsninger. Å være en liten, fremoverlent by gjør at Oslo både kan være en testarena for ny teknologi
964 og nye reguleringer i en internasjonal sammenheng. Innovasjonsdistriktene knytter seg tett opp til
965 hovedstadens viktige kunnskapsmiljøer. Oslo Arbeiderparti mener innovasjonsdistriktene har en
966 nøkkelrolle i nødvendig kommersialisering av forskning.

967 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 968 • Styrke kommunens næringsrettede virkemidler som eksempelvis Smart Oslo-ordningen.
- 969 • Sørge for forutsigbare rammebetingelser for næringslivet i Oslo.
- 970 • Bruke anskaffelsene til å premiere leverandører som tar med seg startups for å løse en
971 oppgave for kommunen.
- 972 • Øke bruken av innovative anskaffelser for å løse viktige samfunnsoppdrag.

- 973 • Gi VTA-bedriftene flere og ulike typer arbeidsoppdrag gjennom inkluderende anskaffelser og
974 reserverte kontrakter.
- 975 • Fortsette kampen mot useriøse aktører i skjenkebransjen blant annet gjennom veiledning og
976 kontroll av tarifflønn i samarbeid med Arbeidstilsynet.
- 977 • Satse på løpende skjenkebevillinger (automatisk fornying) også fremover.
- 978 • Sørge for at de kommunale tjenestene foretar en rask og effektiv behandling av søknader og
979 godkjenninger.
- 980 • Aktivt samarbeide med reiselivsnæringen for å legge til rette for at et bærekraftig reiseliv kan
981 vokse og utvikle seg fremover.
- 982 • Samarbeide med Innovasjon Norge om markedsføring både nasjonalt og internasjonalt.
- 983 • Sørge for at potensiale for reiselivsnæringen integreres i kommunens planlegging og
984 strategiske satsing i byutvikling og arealplanlegging.
- 985 • Sørge for at reiselivssatsingen bygger på nye smarte løsninger og en markedsføring som
986 ivaretar og underbygger Oslos miljøprofil.
- 987 • Støtte opp om bedrifter med eksport-potensial.
- 988 • Utrede en ordning med kjøre- og parkeringstillatelse for næringsdrivende som gjør det enklere
989 å levere varer og tjenester i Oslo sentrum og som støtter opp om Oslomodellen for et
990 anstendig arbeidsliv.

991 **Oslo i verden**

992 Oslo er i ferd med å etablere en sterk posisjon internasjonalt. Vi har verdens mest ambisiøse
993 klimastrategi, og lanserte i 2016 verdens første klimabudsjett. Vi var Europas miljøhovedstad i 2019,
994 og er verdens elbil-hovedsted. Flere storbyer ønsker å lære av Oslos klimainitiativ, som fossilfrie
995 byggeplasser og for karbonfangst og -lagring.

996 Oslo skal være en attraktiv by å komme til. Oslo har blitt en hovedstad for samtidsarkitektur med
997 Barcode, Operaen og nye museer i internasjonal toppklasse som Munch-museet og Nasjonalmuseet.
998 Oslo har også blitt en kultur- og matby på nivå med København og Stockholm. Flere internasjonalt
999 anerkjente medier som New York Times og Lonely Planet har de siste årene kåret Oslo blant verdens
1000 beste reisemål, og nylig kåret det internasjonale magasinet TimeOut Sagene til en av verdens kuleste
1001 nabolag.

1002 Oslo skal være en internasjonal fredsbby. Vertskapet for Nobels fredspris setter Oslo på kartet. Oslo
1003 skal stille opp som vertskap for aktører som ønsker å diskutere fredelige løsninger på voldelige
1004 konflikter og støtte opp under menneskerettighetsaktivister. Skoler og barnehager skal oppfordres til
1005 å inngå internasjonale vennskapssamarbeid.

1006 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 1007 • Markedsføre og posisjonere Oslo internasjonalt.
- 1008 • Bidra til å nå FNs bærekraftsmål og konvensjoner for klima og naturmangfold, og ta initiativ
1009 til et opprop fra byer for en sterk global naturavtale.
- 1010 • Ta initiativ til et samarbeid mellom finansmiljøet, staten og Oslo kommune om å gjøre Oslo til
1011 et sentrum for bærekraftig kapitalforvaltning.
- 1012 • Fortsette å være en friby for forfulgte forfattere og utrede muligheten for å opprette en
1013 liknende ordning for menneskerettighetsforkjempere.
- 1014 • Fortsette arbeidet med Mayors for Peace.

1015 *DISSENS: Programkomiteens mindretall foreslår:*

- 1016
- *Jobbe for at Norge skal ratifisere FNs atomvåpensforbud*
- 1017
- Videreutvikle samarbeidet med Nobelinstituttet, Nobels fredssenter og universitetene for å
- 1018 styrke Oslos posisjon som internasjonal fredsbys.

1019 Byutvikling

1020 Oslo Arbeiderparti ønsker en by der folk kan leve gode liv. Vi har i lang tid hatt strategi om at byen skal
1021 vokse innenfra-og-ut. Det har i stor grad vært en vellykket prioritering. Samtidig vet vi at det er
1022 knapphet om areal i Oslo, særlig Oslo sentrum. For å øke boligantallet betydelig, må vi bygge flere
1023 boliger i områder med stort boligpotensiale i ytre by. Områder som Skøyen, Skullerud, Gjerstrud-
1024 Stensrud, Rosenholm, Lilleakerbyen, Ljan, Montebello og Rødtvet. Oslo har et togtilbud i Nord, Sør og
1025 i Vest. Tog er en svært kapasitetssterk kollektivløsning. Oslo Arbeiderparti vil i løpet av bystyreperioden
1026 lage en egen plan for fortetting langs togstasjonene i Oslo.

1027 En attraktiv stedsutvikling i ytre by skal prioriteres. Oslo Arbeiderparti ønsker en flerfunksjonell by. En
1028 by der alle kan bo i, jobbe i, og hvor alle kan leve aktive liv. I den flerfunksjonelle byen trenger alle
1029 områder grønne lunger, idrettsanlegg og kulturtilbud, fellesområder, torg- og møteplasser, handel og
1030 næring. Vi må sette av nok plass til skoler og barnehager. Gjennom å legge til rette for varierte lokale
1031 tilbud for dagligvarehandel, unngår vi at flere må reise til sentrum for å handle. På denne måten sparer
1032 folk tid og penger, og vi avlaster kollektivsystemet. Samtidig må det legges til rette for flere
1033 kompetansearbeidsplasser i ytre by. Oslo Arbeiderparti vil jobbe for at statlige institusjoner som
1034 politihøgskole m.f lokaliseres i ytre by og sørge for at nye kommunale administrative arbeidsplasser
1035 vurderes lagt utenfor sentrum.

1036 I de siste årene, har saksbehandlingstiden i Plan- og bygningsetaten økt betydelig. Oslo Arbeiderparti
1037 tar dette på alvor, og vil i samarbeid med boligbransjen jobbe for å redusere saksbehandlingstiden. I
1038 en by som vokser, må vi bygge flere boliger og arbeidsplasser raskere. Kommuneplanen må aktiv
1039 brukes som virkemiddel for å sikre tidlige politiske avklaringer, slik at utbyggere får forutsigbare
1040 rammer de kan jobbe etter.

1041 For å sikre en god og helhetlig byutvikling på Filipstad vil Oslo Arbeiderparti samlokalisere dagens to
1042 fergeterminaler til Vippetangen. Dette vil frigjøre Hjortnes til byutvikling samtidig som det bygges en
1043 terminal som bidrar til det bylivet som skal utvikles på Vippetangen. Vippetangen ligger i gåavstand til
1044 blant annet Oslo S og Munchmuseet. Skal vi sørge for at mer gods flyttes fra vei til sjø, må Kongshavn
1045 benyttes til nye kaiområder for gods og ikke til fergetrafikk.

1046 **Oslo arbeiderparti vil:**

- Lage en egen plan som synliggjør fortettingspotensialet langs togstasjonene i Oslo.
- Få forgang i boligutbyggingen i områder med stort transformasjonspotensiale i ytre by, som Skøyen, Skullerud, Gjerstrud-Stensrud, Rosenholm, Lilleakerbyen, Ljan, Montebello, Rødtvet og Nedre Rommen.
- Sørge for at det planlegges for tilstrekkelig antall barnehageplasser, skoler og fremkommelighet i områder som fortettes.
- Områdesatsingene i Groruddalen, Oslo indre øst og Oslo sør skal utvikles videre og styrkes.
- Gjennomgå alle planprogram i Oslo med mål om å levere planene raskere, blant annet gjennom å åpne opp for at grunneiere kan utarbeide planprogram i samarbeid med kommunen.
- Bruke kommuneplanen aktivt som virkemiddel for å sikre tydelige og tidlige politiske avklaringer, slik at utbyggere får mest mulig forutsigbare rammer.

- 1059 • Planlegge for nærings- og tjenesteutvikling i hele ytre by som dekker lokale behov, som flere
- 1060 frukt- og grønne butikker, frisørsalonger etc.
- 1061 • Bruke plan- og bygningsloven til å sikre at det settes av tilstrekkelig med areal i nye større
- 1062 byutviklingsprosjekter til velferdstjenester, grøntarealer, næring, kultur og idrett.
- 1063 • Jobbe for at statlige institusjoner lokaliseres i ytre by og sørge for at nye kommunale
- 1064 administrative arbeidsplasser vurderes lagt utenfor sentrum.
- 1065 • Bygge en ny felles fergeterminal på Vippetangen.

1066 Bolig

1067 Oslo skal være en by med plass til alle. Et trygt sted å bo til en overkommelig pris har alltid vært viktig

1068 for Oslo Arbeiderparti. Alle som ønsker det, skal kunne eie egen bolig. Dagens boligmarked, med svært

1069 høye priser, gjør det svært vanskelig for folk med vanlig inntekt å komme seg inn på boligmarkedet.

1070 Dette bidrar til å øke forskjellene mellom folk og er en utvikling må vi snu. Oslo Arbeiderparti ønsker

1071 en boligpolitikk som gjør det enklere for vanlige, særlig folk med lav inntekt, førstegangskjøpere,

1072 enslige forsørgere og barnefamilier å komme inn på boligmarkedet.

1073 Det viktigste verktøyet er at det reguleres og bygges nok boliger, i tillegg må plan- og bygningsloven

1074 endres slik at det blir mulig å kreve en gitt andel boliger til lavere pris i private boligprosjekter. Vi må

1075 bruke kommunens verktøy. En fortsatt satsing på tredje boligsektor er derfor nødvendig. Oslo

1076 Arbeiderparti mener Oslobolig, som er et partnerskap med private og som tar i bruk

1077 boligkjøpsmodeller, er det mest vellykkede grepet og noe vi må satse videre på.

1078 Oslo Arbeiderparti ønsker ikke at boliger skal være objekt for spekulasjon. Samtidig vil vi jobbe for at

1079 leiemarkedet skal bli mer profesjonelt og sikre rettighetene til de som leier på best mulig måte.

1080 Oslo Arbeiderparti er opptatt av stabile bomiljøer. Å legge til rette for god og variert boligbygging er

1081 en sentral oppgave i byutviklingspolitikken. Hovedårsakene til at barnefamilier flytter ut av Oslo

1082 sentrum er størrelsen på boligen og mangel på utearealer. Det er to faktorer som vi kan gjøre noe

1083 med. Samtidig må vi sikre flere mindre leiligheter slik at førstegangskjøpere kommer inn i

1084 boligmarkedet. Oslo Arbeiderparti vil derfor bevare leilighetsfordelingsnormen slik at det bygges

1085 flere store leiligheter i indre by. Leilighetsnormen bør kun gjelde for de fire sentrumsbydelene Gamle

1086 Oslo, Sagene, Grünerløkka og St. Hanshaugen. Leilighetsnormen og andre kommunale normer skal

1087 være en norm, ikke en regel.

1088 *DISSENS: Programkomiteens mindretall vil erstatte linje 1196-1200 med: «Oslo Arbeiderparti vil at det*

1089 *skal bygges flere store leiligheter med fire soverom i indre by, og åpne opp for at det bygges flere*

1090 *mindre ettromsleiligheter»*

1091 Dagens småhusplan er alt for streng i områder hvor vi kunne fortettet mer. I dag er flere områder med

1092 god kollektivdekning definert som småhusområder. Oslo trenger en ny småhusplan som differensierer

1093 områdene i mye større grad. Oslo Arbeiderparti vil fortette og bygge høyere langs stasjonsnære

1094 områder. Samtidig må Høyhusstrategien oppdateres jevnlig. Det er viktig å synliggjøre boligpotensiale

1095 høyhus kan skape. Når det er knapphet om arealene i en storby som vokser, må vi utnytte høydene og

1096 fortettet langs kollektivknutepunkt.

1097 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 1098 • Øke takten i reguleringen av nye boliger, slik at de årlige regulerte boligene alltid ligger foran
- 1099 behovet som befolkningsveksten skaper.
- 1100 • Legge til rette for byggingen av minst 3000 nye studentboliger, i samarbeid med
- 1101 Studentsamskipnadene og staten.

- 1102 • Sikre stabile bomiljøer, gjennom å legge til rette for god og variert boligbygging i hele Oslo.
- 1103 • Beholde leilighetsfordelingsnormen, og samtidig sikre at den kun gjelder for de fire
- 1104 sentrumsbydelene.
- 1105 *DISSENS: Programkomiteens mindretall vil erstatte kulepunktet med «at det skal bygges flere store*
- 1106 *leiligheter med fire soverom i indre by, og åpne opp for at det bygges flere mindre ett-*
- 1107 *romsleiligheter».*
- 1108 • I samarbeid med boligbransjen, jobbe for å redusere saksbehandlingstiden i plansaker.
- 1109 • Gjennomgå kravene og normene Oslo kommune har, med mål om å få raskere saksbehandling.
- 1110 Krav og normer som ikke er strengt nødvendige bør fjernes.
- 1111 • Jobbe for en ny småhusplan som differensierer områdene i mye større grad, slik at det blir
- 1112 mulig å fortette langs kollektivknutepunkt.
- 1113 • Åpne for at det kan bygges høyhus flere steder i Oslo, som Grorud stasjon, Rosenholm, Furuset,
- 1114 Breivoll, Helsefyr, Bryn, Ryen og Hauketo.
- 1115 • Legge til rette for at flere utvikler og skalerer opp innovative konsepter med rimelige boliger,
- 1116 blant annet gjennom kommunes egne innsats på den tredje boligsektoren. Vi vil fortsatt satse
- 1117 på Oslobolig.
- 1118 • Jobbe for flere boliger tilpasset nye og alternative boformer.
- 1119 **Sosiale boliger**
- 1120 Alle innbyggere i Oslo har rett på et godt sted å bo og en kommune som stiller opp for dem. Gjennom
- 1121 en aktiv kommunal boligpolitikk vil Oslo Arbeiderparti jobbe for at alle mennesker møter en
- 1122 velferdsstat som stiller opp for dem, og at kommunen prioriterer arbeidet med å sikre innbyggerne en
- 1123 stabil bosituasjon. I tillegg ønsker Oslo Arbeiderparti å styrke innsatsen mot innbyggerne med størst
- 1124 levekårsutfordringer. For Oslo Arbeiderpartiet er det avgjørende med en sosial boligpolitikk som sikrer
- 1125 nok boliger, i tillegg til å gi mer forutsigbarhet til beboere. Vi vil sikre at NAV fortsetter sitt arbeide med
- 1126 å gi gode tilbud ute i bydelene og i kommunen, i tillegg til å styrke arbeidet for å få flere arbeidsledige
- 1127 inn i varig arbeid.
- 1128 **Oslo Arbeiderparti vil:**
- 1129 • Prioritere å skaffe flere kommunale boliger i hele Oslo for å sikre nok boliger og mer
- 1130 forutsigbarhet for kommunale beboere.
- 1131 • Styrke arbeidet med å få mennesker som bor i kommunale boliger over i permanente
- 1132 boløsninger gjennom blant annet økt bruk av tilvisningsavtaler, startlånsordninger, bo
- 1133 oppfølging og samarbeid med NAV.
- 1134 • Gjøre forsøk med at beboere i kommunale boliger gis muligheten til å kjøpe egen bolig
- 1135 gjennom prøveprosjekter med sosiale boligprosjekter for beboere i kommunale boliger.
- 1136 • Prioritere energieffektivisering og annet vedlikeholdsarbeid av kommunale bygg og boliger
- 1137 som eies av kommunen.
- 1138 • Sikre barnefamilier, eldre og uføre lengre leiekontrakter i kommunale boliger for å gi mer
- 1139 forutsigbarhet og trygghet i nabolag. Dette kan innebære å sikre husleiekontrakt i perioden
- 1140 barn i en familie er tilknyttet skole i nærmiljøet.
- 1141 • Sikre et regelverk for Oslo kommunes bostøtteordning som gjør at det lønner seg å jobbe eller
- 1142 øke egen inntekt.
- 1143 • Jobbe for at Husbanken styrkes og prioriteres. Husbanken må kunne prioritere områder med
- 1144 høyt press, gi lånetilsagn til 85 prosent finansiering før finansiering og økt bruk av
- 1145 tilvisningsavtaler.

- 1146 • Gjennomgå bomiljøarbeidet og behandlingen av Husbanklånøknader for å sikre
1147 likebehandling på tvers av bydeler i Oslo, men med rom for skjønn i den enkelte situasjon.

1148 Idrettsbyen

1149 Oslo Arbeiderparti vil sikre gode idrettstilbud som er tilgjengelig for alle, ikke minst for barn og unge.
1150 Vi vil fortsatt sørge for at alle som ønsker det får mulighet til å delta i idretten, og vi vil støtte Oslos
1151 mangfoldige idrettstilbud. Politikken må legge til rette for ulike typer idretter - på alle nivåer: Både i
1152 bredde- og i toppidretten. Toppidretten kan bidra med å skape forbilder og utvikle nærmiljøer og
1153 bidrar til rekruttering i bredden.

1154 I bystyreperioden vil det særlig bli investert i badeanlegg. Manglerud bad er ferdigstilt, og nytt Tøyen
1155 bad og Stovner bad skal realiseres, og det planlegges for et midlertidig bad på Oslo vest. Det skal
1156 bygges flere flerbrukshaller ulike steder i byen, særlig i områder med lav anleggsdekning. Prioritering
1157 av kunstgressbaner skal fortsette i alle deler av byen. Kunstgressbaner med gummigranulat skal fases
1158 ut og Oslo kommune skal gå foran i dette arbeidet i nært samarbeid med idretten og
1159 forskningsmiljøer. Utskiftningen må skje i et tempo som ikke går på bekostning av brukstimer og
1160 kvalitet på banene.

1161 Vi skal bygge ny kunstisbane på Valle Hovin, ny ishall på Løren og etablere nye idrettsparker på
1162 Voldsløkka og Mortensrud. I tillegg skal rehabilitering av eksisterende idrettsanlegg fortsette. Videre
1163 skal økonomiske barrierer for deltakelse i idretten fortsatt bygges ned.

1164 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 1165 • Fortsette satsingen på rehabilitering og bygging av nye idretts- og badeanlegg i Oslo med
1166 bakgrunn i Behovsplan idrett og friluftsliv, og i samarbeid med Oslo Idrettskrets. Områder med
1167 særlig lav anleggsdekning skal prioriteres.
- 1168 • Inkludere e-sportstilbudet som en egen del av kommunens planer for idrett i Oslo.
- 1169 • Sørge for bedre samordning mellom utstyrsbibliotekene i alle bydelene, og at
1170 utstyrsbibliotekene holdes åpent på kvelder og i skoleferier.
- 1171 • Samarbeide med Oslo idretten om å senke terskelen for deltakelse, både økonomisk og sosialt.
- 1172 • Sikre fortsatt gratis trening for barn og unge i kommunale anlegg.
- 1173 • Prioritere treningstid og tilskudd til idrettslag som arbeider aktivt for inkludering, herunder
1174 fortsette med prosjektet Nabolagsklubber, og som over tid har lave satser på kontingent og
1175 treningsavgift.
- 1176 • Gjennom god kontakt med idrettslagene bidra til at særskilte behov knytta til konkurranser og
1177 deltakelse på toppidrettsnivå blir ivaretatt på en god måte.
- 1178 • Sikre at det blir brukt miljøvennlig fyllmasse på kommunens kunstgressbaner, og på en måte
1179 som ikke fører til økt skaderisiko eller reduksjon i brukstimer.
- 1180 • Gi idrettslag som driver «åpen hall»-konsepter langsiktig og forutsigbar finansiering, fordi
1181 dette tilbudet favner de som ikke driver organisert idrett i dag.
- 1182 • At Oslo kommune skal stille krav til at idrettsarrangement som får kommunal støtte skal følge
1183 det internasjonale antidopingregelverket til WADA.
- 1184 • Videreføre støtten til Norway cup.
- 1185 • Jobbe for gode sanitærforhold knyttet til alle kommunens idrettsanlegg.

1186 Kulturhovedstaden

1187 I Oslo skal alle ha tilgang på kultur, idretts og friluftsopplevelser. Oslo Arbeiderparti satser spesielt på
1188 kulturskoler, bibliotek og idrettsarenaer i alle bydeler, og styrker støtteordninger knyttet til barn og

1189 unge. Vi vil at Oslos mangfoldige befolkning kommer til uttrykk gjennom kulturen, ved å ta vare på
1190 tradisjoner og historie, og skape nye uttrykk. Alle i Oslo skal oppleve at de er representert i alle
1191 kulturelle uttrykk.

1192 Oslo skal være en kulturby i verdensklasse, et sted folk reiser til for å oppleve konserter, Munchmuseet,
1193 det Deichmanske-hovedbiblioteket, Vigelandsanlegget, eller for å oppleve bynære naturopplevelser.
1194 Oslo Arbeiderparti vil fortsatt støtte kulturlivet som næringsvei, ved blant annet å skape forutsigbarhet
1195 for kunst- og kulturarbeidere. Vi skal styrke de store institusjonene, helårsarrangørene og festivaler
1196 slik at vi fortsetter å tiltrekke oss utøvere og kulturarbeidere innenfor mange kulturformer.

1197 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 1198 ● Utarbeide en oversikt over lokaler og kulturarenaer som egner seg for øving, produksjon og
1199 fremføring. Bruke oversikten i planlegging av kulturarenaer i prioriterte områder til
1200 koordinering som fremmer flerbruk.
- 1201 ● Bidra til å gjøre lokaler tilgjengelig for Oslos kulturliv, blant annet gjennom å gjøre skoler
1202 tilgjengelige, og kommunale lokaler som atelier og studier
- 1203 ● Samarbeide tett med festivaler og konsertarrangører for å sikre at parker, idrettsarenaer og
1204 offentlige rom kan benyttes til scenekunst.
- 1205 ● Teste ut en ordning med oppdragsfinansiering for utøvere.
- 1206 ● Videreføre konsertstøtteordninger både for festivalarrangører og helårsarrangører, spesielt
1207 rettet mot barn og unge.
- 1208 ● Bistå Oslo filmfond.
- 1209 ● Støtte filmfestivaler, alternative filmscener og produksjonsmiljøet i Oslo.
- 1210 ● Videreføre lokal pressestøtte.
- 1211 ● Ha gratis inngang for barn og unge på kommunens museer.
- 1212 ● Åpne middelalderparken og utvikle middelalderbeltet som inngang til å formidle Oslos lange
1213 historie.
- 1214 ● Ivareta dialogarbeidet med trossamfunn i byen, styrke dem som fellesskapsarenaer og
1215 videreutvikle opplysnings samarbeidet som ble utviklet under pandemien.
- 1216 ● Løfte utdannings samarbeidet og rådgivningsarbeidet mellom kultursektoren, videregående
1217 skoler og høyere utdanning for å bidra til rekruttering fra hele byen og sikre kulturlivet rett
1218 kompetanse.
- 1219 ● Oppmuntre karriereveiledere og rådgivning ved skolene til å synliggjøre jobbmuligheter i
1220 kultursektoren.

1221 **Bibliotek**

1222 Bibliotekene skal være gratis litteraturhus, kulturhus og væresteder for byens befolkning. De skal
1223 bidra til demokrati, samarbeid og debatter, være arenaer for ny kultur, ivareta kulturarven, og bidra
1224 til språkopplæring og kunnskapsutvikling. Bibliotekene skal være steder der folk i alle aldre har lyst til
1225 å gå og oppholde seg. De skal bidra til leseglede og gi kulturopplevelser, samtidig som de skal være
1226 arbeidsplasser og møteplasser med kompetent personale som kan hjelpe til i søken etter ny
1227 kunnskap og gode opplevelser.

1228 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 1229 ● Styrke bibliotekenes arbeid for barn og unge.
- 1230 ● Styrke bibliotekene som kulturhus og demokratibyggende arena med et variert
1231 arrangementstilbud.

- 1232 ● Sikre høy tetthet av biblioteker i byen. Først gjennom bygging av planlagte bibliotek på
1233 Mortensrud, utvikling av tilbud på Hoff og St. Hanshaugen og bibliotek for barn og unge på
1234 Holmlia.
1235 ● Lokalbibliotekene skal planlegges som del av områdeutvikling, der folk ferdes, nær andre
1236 fritidstilbud og folkehelsestilbud.
1237 ● Utvikle ordningen med meråpent bibliotek og tilgang med Oslonøkkelen til å gjelde alle Oslos
1238 bibliotek.

1239 **Kulturskolen**

1240 Kulturskolen skal gi et godt tilbud til barn og unge i hele byen. Den skal ha et bredt tilbud av musikk,
1241 dans, teater og kunst. Kulturskolen skal ha dyktige ansatte som gir undervisning på høyt nivå.

1242 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 1243 ● Opprette flere plasser i kulturskolen.
1244 ● Jobbe systematisk for å styrke mangfoldet i kulturskolen både gjennom rekruttering av
1245 undervisere og gjennom utvikling av aktiviteter.
1246 ● Bygge ned terskler for deltagelse ved å ha noe gratistilbud.
1247 ● Utvide samarbeidet mellom AKS og kulturskolene, og utvikle det pedagogiske opplegget et slik
1248 nyskapende samarbeid forutsetter.
1249 ● Sørge for at kulturskolens tilbud utvikles i dialog med bydelene og det tilbudet som finnes.
1250 ● Sikre bygging og utvikling av planlagte kulturstasjonene på Voldsløkka, Manglerud,
1251 Mortensrud og Trosterud med et langsiktig mål om å drive kulturstasjoner med egnede lokaler
1252 for øving og fremføring i alle deler av byen.

1253 **Frivillighet**

1254 Frivillig innsats er en forutsetning for aktiviteten innen kultur, friluftsliv, idrett og helse. Mangfoldet er
1255 stort: Leksehjelp, idrettslag, en-til-en-møter, korsang, korps, fritidsklubber, natteravnere, dyrepass,
1256 friluftsliv, festivaler, trossamfunn, besøk på sykehjem, for å nevne noe. Frivillige organisasjoner skaper
1257 opplevelser og tetter mangler i det offentlige tilbudet.

1258 Oslo Arbeiderparti er opptatt av å styrke frivillige organisasjoner og legge til rette for deres arbeid.
1259 Samarbeidet mellom kommunen og frivilligheten må styrkes, spesielt med bydelene. Vi vil styrke
1260 frivillighetsentralene, ansette en frivillighetskoordinator i hver bydel og øke frivillighetsmidlene.

1261 Det skal være lett for frivillige organisasjoner å forholde seg til søknader og regelverk, og det skal
1262 være enkelt å leie eller låne lokaler. Barne- og ungdomsorganisasjoner skal enkelt kunne låne skoler
1263 gratis.

1264 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 1265 ● Gjøre det enkelt drive en frivillig organisasjon, blant annet gjennom gode tilskuddsordninger,
1266 å prioritere mer av dette som driftsmidler, forenkle søknadsskjemaer og legge klarspråk til
1267 grunn for all kommunikasjon.
1268 ● Forenkle søknadsskjemaer og legge klarspråk til grunn for all kommunikasjon.
1269 ● Gjøre det enklere for frivilligheten å få tilgang på kommunens lokaler gjennom
1270 bookingsystemer.
1271 ● Styrke samarbeidet i feltet gjennom å arrangere Frivillighetskonferansen.

1272 Mangfold og inkludering

1273 Oslo Arbeiderparti vil arbeide for at Oslo skal være en by med plass til alle. Alle skal møtes med
1274 toleranse, respekt og inkludering, uansett hvem de er eller hvilken bakgrunn de har. Derfor vil Oslo
1275 Arbeiderparti føre en offensiv politikk for å inkludere flere, bekjempe rasisme og diskriminering, styrke
1276 inkludering gjennom forebygging og økt kompetanse, og bidra til synliggjøring av mangfoldet i byen
1277 vår.

1278 Oslo skal være en livssynsåpen by. Oslo Arbeiderparti vil føre en politikk der alle skal få lov til å utøve
1279 sitt livssyn, med respekt for både de som tror og ikke tror. Vi vil styrke samarbeidet og likebehandlingen
1280 på tvers av tros- og livssamfunn.

1281 Arbeiderpartiet vil fortsette å følge opp arbeidet mot hatefulle ytringer og holdninger aktivt, og
1282 bekjempe systematisk rasisme. Ingen skal oppleve rasisme eller diskriminering i møte med
1283 kommunens tjenester eller på jobb for kommunen. Derfor trengs det økt kunnskap om rasisme og
1284 diskriminering blant ansatte, og det må være lettere for innbyggere å gi tilbakemelding dersom de
1285 opplever å bli utsatt for rasisme eller diskriminerende oppførsel. Vi vil samarbeide med politiet mot
1286 hatkriminalitet og øke kunnskapen blant kommunens ansatte og i skolen.

1287 Den samiske befolkningen i Oslo er en berikelse for byen vår. Oslo Arbeiderparti vil tydeliggjøre plassen
1288 til den samiske kulturen i byen vår og sikre at den samiske identiteten synliggjøres i bybildet. Vi vil
1289 jobbe systematisk for å sikre et godt utdanningstilbud og ivareta byens samiske befolkning.

1290 **Oslo arbeiderparti vil:**

- 1291 ● Opprette et varslingspunkt i Oslo kommune for personer som opplever rasisme og
1292 diskriminering i møte med kommunenes tjenester.
- 1293 ● Øke støtten til Diskrimineringshjelpen og Meglinsbanken (DiMe).
- 1294 ● Utarbeide en veileder om bruk av offentlige byrom og kommunale lokaler til arrangementer.
- 1295 ● Fortsette å aktivt prioritere tiltak som forebygger negativ sosial kontroll.
- 1296 ● Styrke arbeidet med minoritetsrådgivere i Osloskolen og sørge for at alle elever har muligheten
1297 til å ta kontakt med tjenesten ved behov.
- 1298 ● Oppfordre flere bydeler til å opprette egne Mangfoldsråd, slik det er i bydel Grünerløkka, med
1299 representanter fra sivilsamfunnet.
- 1300 ● Følge opp planen mot hatefulle ytringer med tilstrekkelig finansiering.
- 1301 ● Gi alle skoler i Oslo mulighet til å besøke Utøya.
- 1302 ● Bistå bydelene med arbeidet i å navnsatte flere gater, torg og plasser etter kvinner.
- 1303 ● Utarbeide en handlingsplan for å ivareta og styrke Oslos samiske kultur, identitet,
1304 utdanningstilbud og befolkning.
- 1305 ● Sikre at Oslo får et samisk navn og skilting på to språk der det er naturlig.

1306 Innvandring og integrering

1307 En stadig større andel av verdens befolkning bor i et annet land og en annen by enn der de er født og
1308 oppvokst – det er også tilfellet i Oslo. Oslos befolkning består av mer enn 220 nasjonaliteter, noe Oslo
1309 Arbeiderparti ser på som en styrke.

1310
1311 Oslo kommune evner på en god måte å ta imot og integrere flyktninger som kommer til byen vår.
1312 Flyktnings situasjonen i 2015 og krigen i Ukraina er gode eksempler på det.
1313

1314 Oslo er, og skal være en raus og inkluderende by. Ingen skal oppleve diskriminering og føle seg truet.
1315 Oslo Arbeiderparti ønsker å skapes møteplasser for alle, enten man er bosatt i kommunen eller bor på
1316 mottak. Nøkkelen til integrering i samfunnet er gjennom arbeid. For å komme i arbeid trengs det gode
1317 og inkluderende tiltak, som motiverer og legger til rette for deltagelse. Språkkunnskaper er avgjørende
1318 for integrering, og Oslo Arbeiderparti ønsker å styrke språkopplæringen for alle nye landsmenn.

1319 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 1320 • At Oslo kommune er rustet til å ta imot flyktninger i tilfelle nye flyktningkriser oppstår.
- 1321 • At Oslo kommune hvert år tar imot det antallet flyktninger nasjonale myndigheter ber oss
1322 om.
- 1323 • Styrke arbeidet med tverrfaglige team som koordinerer integrering av flyktninger.
- 1324 • At det etableres rutiner som sørger for at nyankomne flyktninger får informasjon tidlig om de
1325 ulike tilbudene som finnes i sivilsamfunnet. Det bør også vurderes om enkelte tilbud kan
1326 utgjøre en del av introduksjonsprogrammet.
- 1327 • Åpne for midlertidige alternative mottaksplasser.
- 1328 • Ha gratis kollektivtrafikk for alle flyktninger på mottak.
- 1329 • Ha gratis fritidsaktiviteter for alle barn på mottak.
- 1330 • At informasjon om støtteordninger og fritidsaktiviteter gjøres tilgjengelig på ulike språk.
- 1331 • Ha økt fokus på en bedre fordeling i kommunen ved bosetting av flyktninger, for å sikre god
1332 integrering, herunder unngå at mange nyankomne flyktninger bosettes i områder med store
1333 levekårsutfordringer.
- 1334 • Øke omfanget av gratis lavterskeltilbud, inkludert norskopplæring, for de som ikke har rett på
1335 introduksjonsprogram, og som trenger mer oppfølging med mål om styrke mulighetene for å
1336 delta i arbeids- og samfunnsliv.
- 1337 *DISSENS: Programkomiteens mindretall vil stryke «inkludert norskopplæring»*
- 1338 • Sikre papirløse migranter og tilreisende EØS-borgere rett og tilgang til nødvendig helsehjelp,
1339 medisiner og tannbehandling basert på helsefaglige vurderinger. Dette innebærer å sikre at
1340 behandlere får refundert utgifter og medisiner til disse pasientene.
- 1341 • Ha kompetansehevende tiltak innen språk, systemforståelse og bruk av digitale verktøy.
- 1342 • At nyankomne flyktninger får informasjon om muligheten til å bidra som frivillige.
- 1343 • Støtte og styrke frivillig engasjement, gjennom økonomiske støtteordninger og annen
1344 tilrettelegging.
- 1345 • Ha et tett samarbeid med private engasjement knyttet til sosialt entreprenørskap.
- 1346 • Forankre tolkeloven i kommunens organer og sørge for at den etterleveres.
- 1347 • Benytte seg av tolkefaglig kompetanse i anbudsprosessen, for å sikre kvalifiserte tolker og gode
1348 rammebetingelser for tolkene.
- 1349 • Ha forsvarlige evalueringskriterier i tolkeanbudsprosesser med fokus på gode arbeidsvilkår for
1350 tolkene.
- 1351 • At trossamfunnene skal jobbe for bedre representasjon i styrene sine.
- 1352 • Etableres «integreringsvenn» i bydelene. Nyankomne som bosettes i bydelen får tilbud om en
1353 integreringsvenn som er med på å senke terskelen for integrering i nærmiljøet.
- 1354 • Innføre språk som tilleggskompetanse i rekrutteringsprosesser.
- 1355 • Styrke rådet for flerkulturelle minoriteter i Oslo

1356 **Kjønns- og seksualitetsmangfold**

1357 Oslo Arbeiderparti vil kjempe for at Oslo skal være Norges regnbuehovedstad der alle uavhengig av
1358 seksuell orientering, kjønnsuttrykk eller kjønnsidentitet skal kunne leve frie og trygge liv. Hatefulle
1359 holdninger og handlinger må både motarbeides og forebygges. Vi vil styrke kunnskapen i skolen og
1360 blant kommunens ansatte, og samarbeide tett med Oslo-politiet for å motarbeide hatkriminalitet og
1361 angrep på skeive. Oslo skal være en by der alle skal kunne føle seg trygge, uansett hvem man er eller
1362 hvem man elsker. Særlig skal Oslo Arbeiderparti jobbe for at transpersoner og mennesker med
1363 kjønnsinkongruens skal sikres et verdig og kunnskapsbasert helsetilbud. Vi vil jobbe opp mot staten for
1364 å sikre at det nasjonale tilbudet styrkes i tråd med dette.

1365 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 1366 ● Utarbeide en ny og sterkere handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold i Oslo med
1367 tilstrekkelig finansiering når den eksisterende løper ut.
- 1368 ● Støtte og utvikle arbeidet til helsestasjonen for kjønns- og seksualitetsmangfold (HKS) både
1369 faglig og gjennom økt finansiering. Mennesker med kjønnsinkongruens skal motta et
1370 tilstrekkelig helse- og oppfølgingstilbud i Oslo.
- 1371 ● Arbeide opp mot staten for å etablere HKS som nasjonalt kompetansesenter.
- 1372 ● Øke kompetansen i kjønns- og seksualitetsmangfold blant ansatte i Oslo kommune og
1373 utarbeide veiledere og utdanningsopplegg i samarbeid med aktører på feltet.
- 1374 ● Sikre en seksualitetsundervisning som inneholder kunnskap om både grensesetting, kjønns- og
1375 seksualitetsmangfold og reproduktiv helse i barnehage, grunnskole og videregående skole.
- 1376 ● Videreføre samarbeidet med Sex og Samfunn om seksualundervisning for alle 9. klasser i
1377 Osloskolen med tilstrekkelig finansiering.
- 1378 ● Styrke de skeive, frivillige organisasjonene i Oslo og deres tilbud.
- 1379 ● At det utarbeides en kommunal beredskapsplan for å motarbeide angrep mot skeive.
- 1380 ● Styrke rådet for kjønns- og seksualitetsmangfold sitt arbeid.

1381 **En tilgjengelig by**

1382 Oslo skal være en by der mennesker med funksjonsnedsettelse skal kunne leve et aktivt og selvstendig
1383 liv, uavhengig av om man bruker rullestol, er blind eller har andre former for redusert bevegelse.
1384 Tjenestetilbudet i Oslo skal være likeverdige på tvers av bydeler, og kommunenes tjenester må
1385 samarbeide bedre på tvers. Samtidig må tjenestene tilpasses den enkeltes behov.

1386 Vi vil legge stor vekt å utforme byen slik at den er tilgjengelig for alle. Det betyr tiltak som ledelinjer
1387 for svaksynte, rullevennlige fortauskante, kollektivtrafikk som alle kan bruke og en rekke andre tiltak.
1388 Byggene våre, særlig de kommunale, skal være tilgjengelige for alle.

1389 Vi ønsker å utvide parkeringsmulighetene for de som har HC-kort. I sentrum bør plassene som er satt
1390 av til næringsparkering kunne brukes av personer med HC-kort utenom normal arbeidstid. Vi ønsker
1391 også å gjøre det mulig å parkere i lastesoner for bilister med HC-tillatelse.

1392 I Oslo er det en god del mennesker som ikke har HC-kort, men likevel har begrenset bevegelse uten
1393 bil. Oslo Arbeiderparti vil arbeide for å innføre et HC-kort light for denne gruppen. Tillatelsen skal gi
1394 tilgang til å de samme plassene som vanlige HC-kort, men uten de samme rettighetene til gratis
1395 parkering og bom.

1396 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 1397 • Øke medvirkning i tjenestetilbudet for mennesker med nedsatt funksjonsevne og jobbe for
- 1398 tjenester som er mer tilpasset den enkeltes behov.
- 1399 • Sikre likebehandling av BPA på tvers av bydelene i Oslo.
- 1400 • Sikre tilgjengelig HC-parkeringsplasser i alle deler av Oslo.
- 1401 • Sikre universell utforming av byrom ved nybygginger og endringer av eksisterende.
- 1402 • Opprettholde dagens regelverk for El-kjøretøy for å sikre fremkommelighet i byrommet.
- 1403 • Styrke rådet for mennesker med funksjonsnedsettelse sitt arbeid.

1404 En trygg by

1405 **Kriminalitetsbekjempelse**

1406 Oslo Arbeiderparti er opptatt av å bekjempe kriminalitet langs to akser: Ved å styrke politiets arbeid
1407 og ved forebyggende arbeid.

1408 Politiet i Oslo må få de ressursene som trengs, slik at kriminalitets- og voldsproblemer i utsatte
1409 bydeler ikke får etablere seg, og slik at de kan følge opp hver enkelt tettere. Politiet skal være til
1410 stede og tilgjengelig. Politiet må ha god kunnskap om nabolag, og ha et nært samarbeid med skolene,
1411 bydelen, fritidstilbud og frivilligheten. Informasjonsdelingen mellom politiet og kommunale tjenester
1412 er ikke god nok i dag, og må styrkes, også der dette krever endring av regelverk. Politiet må videre få
1413 nødvendige ressurser til å sette inn ekstra tiltak mot organisert kriminalitet. Dette krever tett dialog
1414 med staten. Å sikre godt tilbakeføringsarbeid for kriminelle til samfunnet er også viktig for Oslo
1415 Arbeiderparti. Dette krever godt samarbeid mellom kriminalomsorgen og kommunen, da særlig NAV
1416 og barnevernet.

1417 Politi og straff alene skaper imidlertid ikke en trygg by. Kriminalitet kan og må forebygges. All
1418 forskning viser at gode skoler, stabile boforhold og fritidsaktiviteter forebygger kriminalitet. Å gi barn
1419 og ungdom bedre forutsetninger i livet ved å bøte på eventuelle dårlige sosiale forhold de lever
1420 under har effekt. Derfor har vi i byråd sørget for at langt flere barn kan gå i barnehage, gjennom flere
1421 barnehageplasser og gratis kjernetid for familier med lav inntekt. Vi har gjort aktivitetsskolen gratis
1422 for alle barn, og vi har bygd ut idrettsanlegg og styrket fritidstilbudene. Å gi alle barn og unge trygge
1423 og gode rammer er en kjerneoppgave for oss. Klarer vi det, fjerner vi mange av de risikofaktorene
1424 som vi finner som fellestrekk blant de ungdommene som begår flest kriminelle handlinger, og som
1425 står for en stor del av ungdomskriminaliteten i byen vår.

1426 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 1427 • Bygge et byomfattende lag rundt unge kriminelle eller unge som er i fare for å bli involvert i
- 1428 kriminalitet, der SaLTO-koordinatorer, utekontakter, de kommunale velferdstjenestene og
- 1429 politi samarbeider med den enkelte ungdom og deres familie så langt det er mulig.
- 1430 • Legge til rette for deling av erfaringer, metoder og tiltak mellom bydelene.
- 1431 • Støtte opp om Natteravnene.
- 1432 • Samarbeide med politiet om å utvikle bedre metoder for å dele informasjon og tilby
- 1433 tilrettelagt oppfølging av unge kriminelle i hele Oslo.
- 1434 • Styrke samarbeidet med politiet for å bekjempe organisert kriminalitet og kriminelle miljøer.
- 1435 • At politiet har sterk lokal forankring i de delene av byen med gjentatt høy kriminalitet og
- 1436 vold.
- 1437 • At staten bistår Oslo med økte ressurser for mer synlig og tilstedeværende politi i
- 1438 nærmiljøer, og at de har en relasjon til og samarbeid med blant annet skoler, bibliotek,
- 1439 idrettsforeninger og nabolag.

- 1440 • Ha en testpilot på kommunale betjenter til å innhente informasjon og bidra med
1441 tilstedeværelse i områder hvor det trengs for å øke trygghetsfølelsen.
1442 • Fortsette utviklingen av Trygghetsindeksen og TRiO-samarbeidet (Trygg i Oslo) som et grunnlag
1443 for kunnskapsbasert og samordnet innsats på beredskapsfeltet.
1444 • Jobbe for at en ny politihøyskole lokaliseres i Groruddalen eller Søndre Nordstrand.
1445 • Oslo fengsel skal ligge i Oslo.

1446 **Frihet fra vold og undertrykkelse**

1447 Alle har rett på et liv fritt for vold og undertrykkelse. De som lever med vold rundt seg, særlig barn, kan
1448 ta stor skade av volden. Som fellesskap er det vår oppgave å sikre alle en trygg hverdag. Vold og
1449 undertrykkelse må forebygges. Effektiv forebygging forutsetter godt samarbeid mellom de ulike
1450 kommunale tjenestene. Oslo Arbeiderparti vil også at barn i barnehage og skole skal lære om hva som
1451 er greit og ikke greit, og hva de skal gjøre dersom de opplever noe som ikke er greit.

1452 Det er helt avgjørende at de ansatte i kommunens tjenester kan se at en elev, en pasient eller en bruker
1453 er utsatt for vold, overgrep eller undertrykkelse. De ansatte må kunne identifisere en voldsutsatt. Så
1454 er det viktig at den ansatte vet hva man skal gjøre, og kjenner til reglene om taushetsplikt, meldeplikt
1455 og opplysningsplikt. Dette er særlig viktig for de som arbeider med barn i førstelinjen. Oslo
1456 Arbeiderparti vil derfor jobbe systematisk for å øke kompetansen rundt tematikken.

1457 De som er utsatt for vold, overgrep og undertrykkelse må få god hjelp. Kommunens krisesenter er
1458 viktig for å hjelpe voldsutsatte ut av situasjonen de er i. I tillegg til straffesystemet er det viktig at
1459 kommunen også tilbyr voldsutøveren hjelp, for å forebygge mer vold. Oslo Arbeiderparti vil jobbe
1460 videre for å styrke tjenester som Sosial og ambulant akuttjeneste, overgrepsmottaket og tjenester man
1461 samarbeider med som Oslo Krisesenter og ATV Oslo.

1462 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 1463 • Sikre et kompetanseløft for de som arbeider med barn i førstelinjen, for å styrke evnen til å
1464 avdekke omsorgssvikt, vold, overgrep og utenforskap.
1465 • Styrke kommunens arbeid for å forebygge vold, overgrep, og negativ sosial kontroll.
1466 • At barnehagen og skolen skal bidra til at barn får trygghet til egen kropp og anerkjennelse for
1467 egen kropps grenser.
1468 • Jobbe videre for å styrke tjenester som Sosial og ambulant akutt-tjeneste, og
1469 overgrepsmottaket og tjenester man samarbeider med som Oslo Krisesenter og ATV Oslo.
1470 • Sikre voldsutsatte gode hjelpetilbud, både akutte tilbud som krisesenter og langsiktig
1471 oppfølging fra de andre kommunale tjenestene.